

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Тестові завдання
з навчальної дисципліни
"КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності
8.03050401 "Економіка підприємства"
всіх форм навчання

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства та менеджменту.

Протокол № 4 від 18.11.2014 р.

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладачі: Селезньова Г. О.
Матвієнко-Біляєва Г. Л.
Запащук Л. В.

Т 36 Тестові завдання з навчальної дисципліни "Конкурентоспроможність підприємства" для студентів спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства" всіх форм навчання : [Електронне видання] / уклад. Г. О. Селезньова, Г. Л. Матвієнко-Біляєва, Л. В. Запащук. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 89 с. (Укр. мов.)

Запропоновано тести закритого та відкритого типів, які згруповані за темами навчальної дисципліни та можуть використовуватися для аудиторного та самостійного навчання.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства" всіх форм навчання.

Вступ

Сучасні умови господарювання вітчизняних підприємств характеризуються високим рівнем мінливості чинників зовнішнього і внутрішнього середовища, зростанням рівня конкурентної боротьби. Недостатньо високий рівень ефективності діяльності підприємств багато в чому обумовлений проблемами управління підприємством у конкурентному середовищі. Серед цих проблем слід зазначити: відсутність стратегій розвитку підприємств і стратегій конкуренції, орієнтація їх на короткострокові результати, недостатнє знання кон'юнктури ринку, відсутність механізмів виявлення й утримання конкурентних переваг підприємства, недостатня кваліфікація і мотивація управлінського персоналу. Все це обумовлює необхідність вивчення теорії та практики управління конкурентоспроможністю підприємств у ринкових умовах господарювання.

Мета навчальної дисципліни – формування системи знань і практичних навичок з ефективного управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах господарювання.

Об'єктом вивчення дисципліни є процес управління конкурентоспроможністю підприємства як відкритої організаційно-економічної системи, яка функціонує в умовах ринкових відносин.

Предметом навчальної дисципліни є сучасні концепції, методичні підходи щодо оцінки конкурентоспроможності продукції, підприємства та його потенціалу, діагностики конкурентного середовища підприємства та розробки й обґрунтування оптимальної стратегії управління конкурентоспроможністю.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання діяльності підприємств.

У наведених матеріалах тести подані за найважливішими питаннями конкурентоспроможності підприємств. Метою вирішення тестових завдань з навчальної дисципліни "Конкурентоспроможність підприємства" є засвоєння студентами теоретичних знань та набуття практичних вмінь та навичок у вирішенні певного кола проблем із процесу управління конкурентоспроможністю підприємства, що постають на сучасному етапі розвитку економіки перед вітчизняними підприємствами.

Пропоноване видання включає комплекс тестових завдань різного рівня складності, які можуть використовуватися для аудиторного та самостійного навчання.

Подано тестові завдання, які складають теоретичну та методичну основи навчальної дисципліни "Конкурентоспроможність підприємства", розроблені за темами з урахуванням різних принципів побудови відповіді, що дозволяють розширити діапазон діагностики знань за дисципліною, а саме, пропонуються такі тестові завдання закритої форми:

1. *Альтернативні тестові завдання*, які передбачають наявність двох варіантів відповіді типу "так – ні"; "правильно – неправильно" тощо. Їх використовують для перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі.

Тестові завдання з *множинним вибором* передбачають принаймні три можливі відповіді (але не більше п'яти). Вони спрямовані на перевірку вміння правильно відтворювати отримані знання. У цьому типі тестових завдань у запропонованих декількох відповідях є правильною лише одна. Розрізняють декілька варіантів тестів із множинним вибором.

1) тестові завдання з *простим множинним вибором*, відповідь яких будується за принципом класифікації. Їх використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу "так – ні". Така форма тестового завдання є проміжною між альтернативними тестовими завданнями та тестовими завданнями з множинним вибором;

2) тестові завдання з *множинним вибором*, побудова відповіді яких використовує принцип класифікації, рекомендується використовувати під час перевірки вмінь вільного орієнтування у групі схожих понять, явищ, процесів тощо;

3) тестові завдання, у відповідях яких застосовано принцип *кумуляції*, доцільно використовувати для перевірки повноти знань та вмінь. Запитальна частина таких завдань в основному має порівняльний зміст: одна з декількох відповідей має бути найкращою, найбільш правильною, найбільш повною.

2. *Тестові завдання на відновлення відповідності частин* є модифікацією тестових завдань із множинним вибором і подаються у вигляді двох чи більше колонок слів, фраз, графічних зображень, цифрових або літерних позначень тощо.

3. *Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку)* спрямовані на перевірку вмінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо. Під час виконання таких завдань студент аналізує запропонований матеріал, синтезує його та робить відповідні висновки. У разі аналізу запропонований до тестування матеріал поділяється на окремі частини і визначаються їх взаємовідносини; у разі синтезу – окремі частини або елементи запропонованого матеріалу поєднуються в єдине ціле.

4. *Тестові завдання з множинними відповідями "правильно – неправильно"* використовуються в ситуаціях, коли відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними (на відміну від тестових завдань з однією найбільш правильною), не мають жодних відтінків переваги і є категоричними. Крім того, досить часто на запропоноване запитання існує декілька правильних відповідей. Такий тип тестів спрямований на виявлення глибини знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

5. *Тестові завдання на визначення причинної залежності* використовуються у разі необхідності перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Запитання складається так, що кожне з двох тверджень, пов'язаних сполучником "тому, що", є повним і чітко сформульованим. Тому, хто тестується, спочатку необхідно визначити, правильне чи неправильне кожне з двох тверджень окремо, а лише потім, якщо обидва правильні, визначити, правильна чи неправильна причинна залежність між ними.

6. *Тестові завдання на відтворення правильної послідовності* (комбінації) потребують переструктурування даних або елементів будь-якої комбінації. Використання таких завдань доцільне у разі тестування умінь та знань правильної послідовності дій (нормативної діяльності), алгоритмів діяльності, технологічних прийомів тощо.

Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді, є завданнями без варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо.

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи конкурентоспроможності та діагностика середовища з метою забезпечення конкурентних переваг

Тема 1. Сучасні теорії конкуренції

I. Оберіть номер правильної відповіді.

Тест 1. Слово "конкуренція" походить від латинського "зіткнення":
1) так; 2) ні.

Тест 2. Виокремлюють 4 етапи формування теорії конкуренції:
1) так; 2) ні.

Тест 3. А. Сміт був засновником:
1) класичної школи;
2) неокласичної школи;
3) концепції поєднання конкуренції і співробітництва.

Тест 4. Вивчення конкуренції як активного процесу суперництва і взаємодії присвячені роботи:
1) І. Шумпетера;
2) А. Сміта;
3) К. Маркса.

Тест 5. Основними завданнями сучасних підходів до дослідження теорії конкуренції є:
1) виявлення конкурентних переваг країн і компаній;
2) аналіз виробничого потенціалу підприємства;
3) аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства.

Тест 6. Д. Рікардо визначені такі елементи теоретичної концепції конкуренції, як:
1) ресурсний підхід;
2) теорія порівняльних переваг;

- 3) підхід, який базується на конкурентному позиціюванні;
- 4) динамічний підхід до розвитку здібностей компанії.

Тест 7. Теорії досягнення лідерства на ринку розроблені:

- 1) М. Портером;
- 2) І. Шумпетером;
- 3) Дж. М. Кларком.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 8. Характеристики підходів до визначення поняття "конкуренція":

<i>Підхід:</i>	<i>Сутність підходу:</i>
1) поведінковий; 2) структурний; 3) функціональний	а) передбачає боротьбу за рідкісні економічні блага; б) суперництво старого з інноваціями; в) аналіз структури ринку для визначення ступеня свободи продавця і покупця на ринку, постійне підвищення якості. 1) _____; 2) _____; 3) _____

Тест 9. Конкуренція розглядає рівні економічної системи:

<i>Рівні:</i>	<i>Сутність:</i>
1) макрорівень; 2) мікрорівень; 3) мезорівень	а) передбачає суперництво між підприємствами однієї галузі; б) суперництво між підприємствами різних галузей; в) конкуренція між державами. 1) _____; 2) _____; 3) _____

Тест 10. Інструменти конкуренції:

<i>Види:</i>	<i>Показники:</i>
1) цінова; 2) нецінова	а) якість товару; б) зниження ціни; в) обслуговування споживачів; г) інновації. 1) _____; 2) _____

Тест 11. Основні функції конкуренції:

<i>Функції:</i>	<i>Сутність:</i>
1) мотивація; 2) контроль; 3) розподіл; 4) регулювання	а) отримання винагороди у вигляді прибутку; б) дотримання суверенітету споживача; в) розподіл доходів серед організацій; г) обмеження та контроль економічної сили підприємств. 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____

Тест 12. Характеристики процесу конкуренції:

<i>Характеристика:</i>	<i>Сутність:</i>
1) об'єкт конкуренції; 2) суб'єкт конкуренції; 3) предмет конкуренції	а) агенти, діючі на ринку; б) певні економічні блага у вигляді товарів (послуг); в) потреби групи споживачів, які формують певний сегмент ринку. 1) _____; 2) _____; 3) _____

Тест 13. Ф. Котлер виокремлює чотири напрями конкуренції:

<i>Напрямок конкуренції:</i>	<i>Характеристика напрямку:</i>
1) формальна конкуренція; 2) галузева конкуренція; 3) конкуренція торгових марок; 4) загальна конкуренція	а) суперництво суб'єктів бізнесу, які пропонують ідентичні товари одним і тим же цільовим покупцям за порівнянними цінами; б) суперництво суб'єктів бізнесу, що здійснюють виробництво продукції, покликаної забезпечити задоволення одних і тих же потреб; в) суперництво фірм, що виробляють і реалізують однорідні товари; г) суперництво всіх без винятку суб'єктів підприємницького бізнесу. 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____

Тест 14. Етапи формування теорії конкуренції:

<i>Етапи:</i>	<i>Характерні риси:</i>
1) перший етап; 2) другий етап; 3) третій етап; 4) четвертий етап; 5) п'ятий етап	а) визначено умови виникнення конкуренції та її роль у розвитку виробництва; б) виявлення конкурентних переваг країн і компаній; в) сформульована роль конкуренції та умови моделі досконалої конкуренції; г) створення теорії монополістичної і недосконалої конкуренції; д) збагачення теорії конкуренції ідеями про необхідність використання інновацій. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____; 5) ____

III. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними:

Оберіть літеру:

А – якщо правильно тільки 1, 3, 4, 5.

Б – якщо правильно тільки 1, 5.

В – якщо правильно тільки 2, 4.

Г – якщо правильно тільки 4.

Д – якщо все правильно.

Тест 15. За ступенем інтенсивності конкуренція може бути:

1) помірною;

2) запеклою;

3) привабливою.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 16. А. Смітом та Д. Рікардо були закладені фундаментальні положення про сутність:

1) ресурсного підходу;

2) добросовісної конкуренції;

3) системного підходу;

4) вільної конкуренції.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 17. Об'єктом конкуренції виступають:

- 1) підприємства;
- 2) товари;
- 3) регіони;
- 4) послуги.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 18. До показників прихованої цінової конкуренції слід віднести:

- 1) скорочення витрат споживання за рахунок підвищення економічності товару через зменшення енергоспоживання;
- 2) підвищення енергоспоживання;
- 3) розвиток технології;
- 4) мінімізація витрат;
- 5) збільшення терміну служби виробу.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 19. Застосування цінової конкуренції доцільно:

- 1) у випадку проникнення на ринки з новими товарами;
- 2) у випадку диверсифікації підприємства;
- 3) у випадку погіршення фінансового стану підприємства;
- 4) у випадку просування застарілого товару на ринок;
- 5) у випадку раптового загострення проблеми збуту.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 20. Ф. Котлер виокремлює такі напрями конкуренції:

- 1) конкуренція торгових марок;
- 2) загальна конкуренція;
- 3) галузева конкуренція;
- 4) формальна конкуренція;

А, Б, В, Г, Д.

Тест 21. За формами задоволення потреб розрізняють конкуренцію:

- 1) функціональну;
- 2) загальну;
- 3) галузеву;
- 4) формальну;
- 5) предметну.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 22. Мікрорівень конкуренції – це:

- 1) змагання підприємств на рівні регіонів;
- 2) змагання між підприємствами різних галузей;
- 3) змагання малих підприємств;
- 4) змагання між підприємствами однієї галузі.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 23. Суб'єктами конкуренції виступають:

- 1) товари;
- 2) підприємства;
- 3) послуги;
- 4) регіони.

А, Б, В, Г, Д.

IV. Виберіть правильну відповідь за поданою далі схемою та оберіть літеру:

	Твердження 1	Твердження 2	Зв'язок
А	правильне	правильне	правильний
Б	правильне	неправильне	правильний
В	правильне	неправильне	неправильний
Г	неправильне	правильне	правильний
Д	неправильне	правильне	неправильний
Е	неправильне	неправильне	неправильний
Є	правильне	правильне	неправильний

Тест 24. Конкуренція – одна з найважливіших складових механізму функціонування ринкового господарства *тому, що* веде до кращого використання потенціалу суспільства, раціоналізації поведінки господарюючих суб'єктів.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 25. Функція контролю конкуренції на ринку дозволяє розподіляти дохід серед організацій і домашніх господарств відповідно до їх ефективного внеску *тому, що* фактори виробництва під впливом ціни спрямовуються в ті галузі, де в них існує найбільша потреба.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 26. Міжгалузева конкуренція – це конкуренція між регіональними групами *тому, що* результатом її є формування середньої ціни виробництва в галузі в цілому.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

V. Встановіть правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 27. Формування теорії конкуренції виокремлює такі етапи:

- а) створення теорії монополістичної і недосконалої конкуренції;
- б) формулювання ролі конкуренції та умов моделі досконалої конкуренції;
- в) збагачення теорії конкуренції ідеями про необхідність використання інновацій;
- г) визначення умов виникнення конкуренції та її роль у розвитку виробництва;
- д) завоювання лідируючих позицій на сучасних і майбутніх ринках.

VI. Доповніть твердження, вписавши слово у відповідному відмінку.

Тест 28. Виробник, який випускає конкурентоспроможну продукцію, забезпечує собі міцне місце на ринку завдяки використанню інструментів _____.

Тест 29. Зміна властивостей продукції, додання їй якісно нових властивостей, створення нових виробів для задоволення тих же потреб, пропозиція продукції, відсутньої на ринку, вдосконалювання комплексу послуг, супутніх товару – це _____.

Тест 30. Суперництво суб'єктів бізнесу, які пропонують ідентичні товари одним і тим же цільовим покупцям за порівнянними цінами – це напрям конкуренції, який має назву _____.

Тест 31. Ринковою конкуренцією називається боротьба за обмежений _____, що ведеться підприємствами на доступних сегментах ринку.

Тема 2. Державне регулювання конкуренції

I. Оберіть номер правильної відповіді.

Тест 1. Здійснюючи господарську діяльність суб'єкти господарювання прагнуть одного – забезпечити собі вигідні умови виробництва та продажу товарів на тому чи іншому ринку, використовуючи при цьому позитивні риси конкуренції та монополізму:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 2. За забезпечення збалансованого врахування публічних та приватних інтересів окремих учасників ринкових відносин у сфері економічної конкуренції відповідає державне регулювання:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 3. Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення не є юридичними особами:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв:

Тест 4. Функції Антимонопольного комітету:

<i>Функції:</i>	<i>Сутність функції:</i>
1) регулятивна; 2) контрольна; 3) розслідувальна-юрисдикційна	а) встановлення складу порушень, особи порушника та застосування до нього відповідних форм господарсько-правової відповідальності; б) прийняття відомчих нормативно-правових актів за певними питаннями в області конкуренції; в) забезпечення та здійснення контролю за дотриманням правил, які встановлені державою. 1) _____; 2) _____; 3) _____

Тест 5. Групи правопорушень, які відносяться до недобросовісної конкуренції:

<i>Групи:</i>	<i>Приклади факторів:</i>
1) неправомірне використання ділової репутації; 2) створення перешкод суб'єктам у процесі конкуренції; 3) неправомірні дії відносно комерційної таємниці	а) розголошення комерційної таємниці; б) неправомірне використання чужих рекламних матеріалів, фірмового знаку, пакування продукції; в) схилення постачальника до дискримінації покупця/замовника; г) неправомірне використання відомостей, що є комерційною таємницею; д) дискредитація підприємця; е) копіювання зовнішнього вигляду продукції. 1) _____; 2) _____; 3) _____

III. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними:

Оберіть літеру:

- А** – якщо правильно тільки 1, 4.
- Б** – якщо правильно тільки 2, 3.
- В** – якщо правильно тільки 2, 3, 4.
- Г** – якщо правильно тільки 1, 4, 5.
- Д** – якщо все правильно.

Тест 6. Метою державного регулювання конкуренції та монополізму є:

- 1) забезпечення свободи конкуренції;
- 2) задоволення потреб населення як кінцевих споживачів;
- 3) захист національного товаровиробника;
- 4) сприяння підприємству.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 7. Основними завданнями діяльності Антимонопольного комітету України є:

- 1) сприяння розвитку недобросовісної конкуренції;

2) здійснення контролю за дотриманням законодавства в сфері економічної конкуренції;

3) методичне забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції;

4) здійснення контролю за створенням конкурентного середовища та захисту конкуренції в сфері державних закупівель.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 8. За правопорушення в сфері економічної конкуренції передбачаються такі види відповідальності:

1) господарчо-організаційні санкції;

2) примусове призупинення господарської діяльності;

3) тимчасовий арешт майна;

4) відшкодування шкоди;

5) господарсько-адміністративні штрафи.

А, Б, В, Г, Д.

IV. Доповніть твердження, вписавши слово (або словосполучення) у відповідному відмінку.

Тест 9. Назвіть основні акти вищої юридичної сили, за допомогою яких здійснюється нормативне регулювання конкуренції та монополізму в Україні _____.

Тест 10. Спеціальним відомством, на яке покладається здійснення державної політики в сфері економічної конкуренції є: _____.

Тест 11. Комплекс заходів, засобів і методів, які використовує держава в особі уповноважених органів, з метою попередження та зменшення негативних проявів конкурентної боротьби, монополізму та посилення позитивних моментів економічної конкуренції – це _____.

Тест 12. Наведіть приклади антиконкурентних дій або монополістичних зловживань: _____.

Тест 13. Наведіть приклади господарсько-організаційних санкцій: _____.

Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства

I. Оберіть номер правильної відповіді:

Тест 1. Твердження, що конкурентне середовище – це "клімат" того чи іншого ринкового сегмента:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 2. Експертна діагностика ґрунтується на інформації про об'єкт шляхом імітаційного моделювання:

- 1) так;
- 2) ні.

Тест 3. Однією з основних форм організації процесу встановлення діагнозу є:

- 1) аналітична;
- 2) матрична;
- 3) графічна.

Тест 4. Ідея виділення стратегічних груп конкурентів була запропонована:

- 1) М. Портером;
- 2) Г. Азоєвим;
- 2) А. Томпсоном.

Тест 5. Бар'єрами входу називають фактори, які протистоять прийняттю рішень щодо перепрофілювання діючого підприємства певної галузі та входженню його в галузь, яка досліджується:

- 1) так;
- 2) ні.

Тест 6. Твердження, що підвищення ринкового попиту на продукцію загострює конкуренцію на ринку:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 7. Групи умов формування конкурентного середовища:

<i>Групи:</i>	<i>Характеристика:</i>
1) перша група; 2) друга група; 3) третя група	а) механізми встановлення загальних для ринку правил гри; б) механізми "слухняності" і контролю; в) механізм конкурентної боротьби конкретного суб'єкта ринку. 1) _____; 2) _____; 3) _____

Тест 8. Методи оцінки конкурентоспроможності:

<i>Об'єкт дослідження:</i>	<i>Метод:</i>
1) галузь; 2) підприємство; 3) продукція	а) SPACE-аналіз; б) розрахунок індексу концентрації; в) графічний метод. 1) _____; 2) _____; 3) _____

Тест 9. Чинники конкуренції на ринку галузі:

<i>Фактори:</i>	<i>Ознаки прояву факторів:</i>
1) ситуація в галузі; 2) вплив потенційних конкурентів; 3) вплив постачальників; 4) вплив споживачів; 5) вплив товарів-замінників	а) на ринку галузі велика кількість торгових посередників, слабо пов'язаних із виробниками; б) підтримка необхідної якості товару потребує більш високі витрати, ніж для товару-замінника; в) підприємства галузі не є важливими (основними) клієнтами для фірм-постачальників; г) покупців в галузі небагато; д) платоспроможний попит на товар падає, прогноз несприятливий. 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____; 5) _____

Тест 10. Аналіз діяльності конкурентів (методика Азоєва Г. Л.) складається з таких етапів (фрагмент):

<i>Етапи:</i>	<i>Характеристика етапів:</i>
1) діагностика цілей і намірів конкурентів; 2) аналіз ринкової частки конкурентів; 3) вивчення заходів та методів реалізації товарної політики конкурентів; 4) дослідження динаміки цін конкурентів	а) зіставлення комерційних характеристик конкуруючих товарів; б) вивчення асортименту і цінової політики конкурентів; в) визначається стратегії ціноутворення; г) передбачення можливих дій щодо зміни існуючої розстановки сил на ринку. 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____

Тест 11. Основні форми організації процесу встановлення діагнозу:

<i>Форми:</i>	<i>Характеристика:</i>
1) аналітична; 2) експертна; 3) імітаційна	а) соціоекономічні опитування; б) наявність інформаційного вакууму; в) процес встановлення діагнозу безконтактними і контактними методами. 1) _____; 2) _____; 3) _____

III. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними.

Оберіть літеру:

А – якщо правильно тільки 1, 3, 4, 5;

Б – якщо правильно тільки 1, 5;

В – якщо правильно тільки 2, 3, 4;

Г – якщо правильно тільки 4;

Д – якщо все правильно.

Тест 12. Основними моментами діагностики конкурентного середовища є:

1) оцінка потенціалу підприємства;

2) виявлення основних конкурентних сил, що діють на ринку;

3) моніторинг фінансово-господарської діяльності підприємства;

4) визначення рушійних сил, що викликають зміни ситуації на ринку й оцінювання інтенсивності конкуренції на ньому.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 13. Для оцінювання інтенсивності конкуренції можна використовувати три агрегованих фактори:

- 1) безризиковість ринку;
- 2) рентабельність ринку;
- 3) характер розподілу часток ринку між конкурентами;
- 4) темпи зростання ринку;
- 5) зростання прибутку.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 14. Модель п'яти сил конкуренції складається з таких складових:

- 1) товари-субститути;
- 2) споживачі;
- 3) постачальники;
- 4) нові конкуренти;
- 5) центральний ринг.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 15. Постачальники взаємодіють з фірмами, здійснюючи на них безпосередній вплив, який посилюється в таких випадках:

- 1) продукція постачальників сильно диференційована або унікальна, отже, покупцеві складно змінити постачальника;
- 2) фірми галузі не є важливими клієнтами для постачальника;
- 3) витрати на перехід до другого постачальника.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 16. До методів оцінювання конкурентоспроможності підприємства відносяться:

- 1) SWOT-аналіз;
- 2) методика М. Портера;
- 3) коефіцієнт відносної концентрації;
- 4) графічний метод;
- 5) метод експертних оцінок.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 17. Основними моментами діагностики конкурентного середовища є:

- 1) моніторинг продукції конкурентів;
- 2) виявлення основних конкурентних сил, що діють на ринку;
- 3) контроль постачальників конкурентів;
- 4) аналіз діяльності конкурентів.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 18. Конкурентна карта ринку будується на основі показників:

- 1) індекс концентрації;
- 2) частка ринку;
- 3) рентабельність ринку;
- 4) динаміка приросту частки ринку.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 19. До методів оцінювання конкурентоспроможності продукції відносяться:

- 1) графічний метод;
- 2) SWOT-аналіз;
- 3) матричний метод;
- 4) розрахунковий метод;
- 5) комбіновані методи.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 20. Процедура оцінювання конкурентоспроможності підприємства включає такі етапи діагностики:

- 1) оцінювання ємності ринку і розрахунок ринкових часток;
- 2) маркетингові дослідження ринку;
- 3) аналіз найближчих конкурентів;
- 4) оцінювання перспектив розвитку галузі;
- 5) аналіз організації збуту продукції і засобів стимулювання продажів.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 21. До методів оцінювання конкурентоспроможності галузі відносяться:

- 1) методика М. Портера;
- 2) карта стратегічних груп;

- 3) індекс Розенблюта;
- 4) коефіцієнт відносної концентрації.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 22. Які з наведених чинників впливають на інтенсивність конкуренції в галузі:

- 1) економія на масштабах виробництва;
- 2) потреба в капіталі;
- 3) повільне зростання галузі;
- 4) велика кількість конкурентів або приблизна рівність їх сил.

А, Б, В, Г, Д.

IV. Виберіть правильну відповідь за поданою даною схемою та оберіть літеру.

	Твердження 1	Твердження 2	Зв'язок
А	правильне	правильне	правильний
Б	правильне	неправильне	правильний
В	правильне	неправильне	неправильний
Г	неправильне	правильне	правильний
Д	неправильне	правильне	неправильний
Е	неправильне	неправильне	неправильний
Є	правильне	правильне	неправильний

Тест 23. Ідея виділення стратегічних груп конкурентів, яка була запропонована М. Портером, спрямована на діагностику сил конкурентів в галузі тому, що передбачає сегментацію конкурентів.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 24. Методика аналізу конкурентів Г. Азоєва є достатньо повною *тому, що* передбачає аналіз діяльності конкурентів за різними напрямками.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 25. Конкурентна карта ринку спрямована на виявлення підприємств "середнього бізнесу" *тому, що* вони відрізняються між собою значенням інтегрального показника конкурентоспроможності.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

V. Встановіть правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 26. Порядок проведення діагностики конкурентоспроможності:

- а) продукція;
- б) галузь;
- в) підприємство.

VI. Доповніть твердження, вписавши слово (або словосполучення) у відповідному відмінку.

Тест 27. Бар'єри виходу – це перелік факторів, які стримують перехід підприємства в іншу галузь навіть тоді, коли рівень цін стає таким, що підприємство починає працювати _____.

Тест 28. Товари – субститути це _____.

Тест 29. Чинники, що протидіють прийняттю рішення щодо входу в іншу галузь – це _____.

Тест 30. Факторами, що знижують тиск з боку нових конкурентів, є _____.

Тема 4. Визначення конкурентоспроможності потенціалу підприємства та його складових

I. Оберіть номер правильної відповіді.

Тест 1. Слово "потенціал" походить від лат. "potentia" – (можливість, потужність) – це ступінь потужності (прихованих можливостей) у будь-якій сфері діяльності:

- 1) так;
- 2) ні.

Тест 2. Основною сферою використання поняття "потенціал" є обґрунтування стратегічних управлінських рішень і визначення наслідків їх реалізації:

- 1) так;
- 2) ні.

Тест 3. Одним із підходів у дослідженні категорії "потенціал" є:

- 1) ресурсний підхід;
- 2) ситуаційний підхід;
- 3) системний підхід.

Тест 4. Метою управління потенціалом підприємства є:

- 1) процес обґрунтування і реалізації управлінських рішень у сфері формування стратегічних конкурентних переваг для забезпечення досягнення цілей підприємства;
- 2) забезпечення сталого розвитку підприємства на основі реалізації комплексу управлінських рішень щодо формування стійких конкурентних переваг підприємства;
- 3) розроблений керівництвом організації пріоритетний, якісно визначений напрям дій, які необхідні для досягнення довгострокових цілей зі створення високопрофесійного, відповідального і згуртованого колективу і враховують стратегічні завдання організації та її ресурсні можливості.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 5. Підходи до визначення поняття "потенціал підприємства" передбачають:

<i>Підхід:</i>	<i>Сутність:</i>
1) ресурсний; 2) функціональний; 3) інституційний	а) види діяльності підприємства визначають його потенціал; б) потенціал підприємства характеризують здібності і можливості персоналу, що визначаються його інтелектуальними та морально-етичними якостями, а також накопиченим досвідом, знаннями, традиціями; в) фактори виробництва визначають можливості або потенціал підприємства. 1) ____; 2) ____; 3) ____

Тест 6. Види управління потенціалом підприємства:

<i>Вид:</i>	<i>Сутність:</i>
1) поточний; 2) стратегічний	а) створення потенціалу прибутку; б) отримання короткострокового прибутку. 1) _____; 2) _____

Тест 7. Функції управління потенціалом за його видами передбачають:

<i>Вид:</i>	<i>Функції:</i>
1) поточний; 2) стратегічний	а) використання наявного потенціалу; б) пошук нових можливостей; в) створення умов для формування потенціалу розвитку; г) розвиток потенціалу підприємства; д) формування потенціалу відповідно цілям і задачам розвитку підприємства; е) виявлення факторів, що впливають на потенціал підприємства. 1) _____; 2) _____

Тест 8. У сучасній економічній літературі виокремлюють такі рівні конкурентоспроможності потенціалу підприємства:

<i>Рівень:</i>	<i>Сутність:</i>
1) 1-й рівень; 2) 2-й рівень; 3) 3-й рівень; 4) 4-й рівень	а) прагнення зробити свої виробничі системи "зовні нейтральними"; б) керівництво намагається не дотримуватися загальних стандартів виробництва, які встановлені в галузі; в) для потенціалу даного рівня характерна внутрішньо нейтральна організація управління; г) успіх у конкурентній боротьбі стає не стільки функцією виробництва, скільки функцією управління та залежить від якості. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____

Тест 9. До основних етапів управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства відносяться:

<i>Етапи управління:</i>	<i>Назва етапів:</i>
1) 1-й етап; 2) 2-й етап; 3) 3-й етап; 4) 4-й етап; 5) 5-й етап; 6) 6-й етап	а) оцінка динаміки потенціалу в цілому та його складових; б) оцінка ефективності використання потенціалу підприємства та окремих його елементів; в) розробка заходів по збільшенню рівня конкурентоспроможності потенціалу підприємства; г) оцінка сформованої структури потенціалу; д) оцінка існуючого рівня конкурентоспроможності потенціалу підприємства; е) оцінка існуючого розміру потенціалу. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____; 5) ____; 6) ____

Тест 10. Заходи щодо формування багаторівневої системи управління конкурентоспроможністю потенціалу передбачають:

<i>Рівень:</i>	<i>Сутність заходів:</i>
1) державний рівень; 2) рівень підприємства	а) стратегічні пріоритети системи менеджменту; б) формування ефективної конкурентної політики. 1) _____; 2) _____

III. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними:

Оберіть літеру:

А – якщо правильно тільки 1, 3, 4, 5;

Б – якщо правильно тільки 1, 5;

В – якщо правильно тільки 2, 4;

Г – якщо правильно тільки 1, 2, 3;

Д – якщо все правильно.

Тест 11. До завдань управління потенціалом підприємства відносяться:

- 1) виявлення, оцінювання і використання факторів, що впливають на потенціал підприємства;
- 2) формування стійких конкурентних позицій підприємства на ринку та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємства;
- 3) створення умов для формування потенціалу розвитку;
- 4) збільшення капіталу підприємства та ринкової вартості його активів.

А,Б, В, Г, Д.

Тест 12. Графоаналітичний метод "квадрат потенціалу" складається з таких складових:

- 1) виробництво;
- 2) логістика;
- 3) маркетинг;
- 4) менеджмент;
- 5) фінанси.

А,Б, В, Г, Д.

Тест 13. Основними функціями поточного управління потенціалом підприємства є:

- 1) дослідження конкурентів галузі;
- 2) виявлення, оцінювання і використання факторів, що впливають на потенціал підприємства;
- 3) моніторинг постачальників;
- 4) створення умов для формування потенціалу розвитку.

А,Б, В, Г, Д.

Тест 14. Процес організації моніторингу внутрішніх можливостей включає такі етапи:

- 1) визначення цілей і завдань;
- 2) визначення основних споживачів;
- 3) визначення частки конкурентів у галузі;
- 4) визначення ринків збуту;
- 5) визначення моделі потенціалу підприємства.

А,Б, В, Г, Д.

Тест 15. Розробка карт стратегічних груп включає такі дії:

- 1) об'єднання підприємств зі схожими характеристиками в стратегічні групи;
- 2) вибір розмірності – вагомих характеристик, які дозволяють диференціювати різні підприємства в галузі (наприклад, ціна і якість продукції);
- 3) класифікація підприємств відповідно до заданих характеристик на основі попереднього дослідження та аналізу;
- 4) аналіз фінансового стану конкурентів.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 16. Методи оцінювання конкурентоспроможності потенціалу підприємства:

- 1) індикаторний метод;
- 2) експертний метод;
- 3) метод набору конкурентоспроможних елементів;
- 4) ситуаційний метод;
- 5) системний підхід.

А, Б, В, Г, Д.

IV. Виберіть правильну відповідь за поданою нижче схемою та оберіть літеру.

	Твердження 1	Твердження 2	Зв'язок
А	правильне	правильне	правильний
Б	правильне	неправильне	правильний
В	правильне	неправильне	неправильний
Г	неправильне	правильне	правильний
Д	неправильне	правильне	неправильний
Е	неправильне	неправильне	неправильний
Є	правильне	правильне	неправильний

Тест 17. Індикаторний метод дає можливість інтегрально оцінити конкурентоспроможність потенціалу підприємства з економічної та соціальної сторін *тому, що* експертні методи прості у використанні і базуються на думці досвідчених фахівців.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 18. Термін "потенціал" (можливість) і "потенціал підприємства" представляють систему взаємопов'язаних елементів, *тому, що* виконують певні функції у процесі забезпечення випуску продукції та досягнення цілей підприємства.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 19. Тактичне управління потенціалом підприємства – це процес обґрунтування управлінських рішень у сфері формування тактичних конкурентних переваг *тому, що* така система управління, здатна вчасно оцінити зовнішні зміни, а також виробити і реалізувати відповідні стратегічні дії.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 20. Експертний метод визначення конкурентоспроможності потенціалу підприємства оснований на оцінюванні конкурентоспроможності продукції *тому, що* прості у використанні і базуються на думці досвідчених фахівців.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

V. Встановіть правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 21. Процес організації моніторингу внутрішніх можливостей включає багато етапів:

а) визначення процесів, які найбільш суттєво впливають на формування та реалізацію поточних можливостей;

б) визначення складу інформації, яка адекватно характеризує ключові процеси;

в) визначення цілей і завдань;

г) визначення моделі потенціалу підприємства та на її основі – моделі моніторингу.

VI. Доповніть твердження, вписавши слово у відповідному відмінку:

Тест 22. Індикаторний метод дає можливість інтегрально оцінити конкурентоспроможність потенціалу підприємства з _____

Тест 23. Метою управління потенціалом підприємства є забезпечення стійкого розвитку підприємства на основі _____

Тест 24. Потенціал підприємства – це _____

Тест 25. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства – комплексна порівняльна характеристика, яка відображає рівень переважання сукупності показників, що характеризують _____

Тема 5. Формування конкурентних переваг підприємства

I. Оберіть номер правильної відповіді.

Тест 1. Твердження, що комбінація ключових чинників успіху є постійною і універсальною для всіх галузей:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 2. Твердження, що ключовою називається компетентність вищого порядку:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 3. Твердження, що ключова компетентність як деяке внутрішнє знання є доступною для безпосереднього сприйняття споживачів:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 4. Чинники ринкового походження формують:

- 1) конкурентний потенціал підприємства;
- 2) ключові чинники успіху;
- 3) висококваліфікований колектив підприємства.

Тест 5. Факторний етап використання джерел конкурентних переваг передбачає:

- 1) покращення якісних характеристик товару;
- 2) товари за помірними цінами;
- 3) постійні зміни у вимогах споживачів;
- 4) оригінальність, неповторність товарів.

Тест 6. Фактором стратегічного успіху на сучасному етапі є, перш за все:

- 1) товари за помірними цінами;
- 2) знання;
- 3) відсутність товарів-замінників.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 7. Еволюція підходів до використання джерел формування конкурентних переваг:

<i>Етап:</i>	<i>Джерело конкурентних переваг:</i>
1) факторний; 2) витратний; 3) якісний; 4) адаптивний; 5) інноваційний	а) гнучкість; б) наявність факторів виробництва; в) постійне підвищення якості; г) інноваційний; д) постійне зниження витрат. 1)____; 2)____; 3) ____; 4) ____; 5) ____

Тест 8. Підходи до визначення поняття "конкурентні переваги":

<i>Підхід:</i>	<i>Сутність:</i>
1) ресурсний підхід; 2) компаративний підхід	а) конкурентна перевага – це порівняльна характеристика, яка виявляється тільки порівняно з конкурентами; б) ґрунтується на перевагах продуктивності використання ресурсів підприємства. 1)____; 2)____

Тест 9. Конкурентні переваги підприємства:

<i>Тип конкурентних переваг:</i>	<i>Елементи конкурентних переваг:</i>
1) вищого порядку; 2) нижчого порядку	а) наявність розвиненої збутової мережі; б) наявність двох поточних рахунків; в) застосування імпортової сировини в технологічному процесі; г) наявність "ноу-хау" власного виробництва; д) близькість підприємства до аеропорту; е) наявність системи навчання та перенавчання кадрів. 1) _____; 2) _____

Тест 10. Складові конкурентного потенціалу підприємства:

<i>Складові:</i>	<i>Сутність:</i>
1) ключові компетентності; 2) ринкові чинники успіху	а) чинники, які безпосередньо сприймаються споживачем; б) сукупність навичок і технологій, яка ґрунтується на явних і прихованих знаннях. 1) _____; 2) _____

Тест 11. Конкурентні переваги підприємства:

<i>Конкурентна перевага:</i>	<i>Сутність:</i>
1) зовнішня; 2) внутрішня	а) заснована на відмітних якостях товару; б) базується на перевазі підприємства відносно витрат виробництва, а також технічного рівня виробничих процесів. 1) _____; 2) _____

Тест 12. Еволюція підходів до використання джерел формування конкурентних переваг:

<i>Етап:</i>	<i>Ринкові вимоги:</i>
1) факторний; 2) витратний; 3) якісний; 4) адаптивний; 5) інноваційний	а) покращення якісних характеристик; б) постійні зміни у потребах споживачів; в) товари за помірними цінами; г) мінімальні ціни; д) оригінальність, неповторність. 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____; 5) _____

Тест 13. Еволюція підходів до використання джерел формування конкурентних переваг:

<i>Етап:</i>	<i>Часові рамки:</i>
1) факторний; 2) витратний; 3) якісний; 4) адаптивний; 5) інноваційний	а) 60 – 70 роки; б) 80 – 90 роки; в) початок ХХ ст. – 50 роки ХХІ ст.; г) до початку ХХ сторіччя; д) 70 – 80 роки. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____; 5) ____

ІІІ. До тестового завдання після переліку тверджень, пронумерованих цифрами, подається перелік відповідей, позначених літерами. До кожного запитання необхідно підібрати відповідну відповідь.

Впишіть літеру:

А – якщо фраза пов'язана тільки з А;

Б – якщо фраза пов'язана тільки з Б;

В – якщо фраза пов'язана і з А і з Б;

Г – якщо фраза не пов'язана ні з А ні з Б.

Тест 14. Конкурентні переваги підприємства:

<i>Характеристика</i>	<i>Конкурентна перевага:</i>
1) заснована на відмінних якостях товару; 2) дає можливість підвищити прибуток підприємства; 3) призводить до зростання адміністративних витрат; 4) базується на перевазі підприємства відносно витрат виробництва, а також технічного рівня виробничих процесів	а) зовнішня; б) внутрішня; в) обидва види конкурентної переваги; г) ні той, ні інший вид конкурентної переваги. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____

Тест 15. Конкурентні переваги підприємства:

<i>Характеристика</i>	<i>Конкурентна перевага:</i>
1) заснована на ресурсній перевазі; 2) знижує прибуток підприємства; 3) є важковідтворюваними; 4) підвищує конкурентоспроможність підприємства	а) вищого порядку; б) нижчого порядку; в) обидва види конкурентної переваги; г) ні той, ні інший вид конкурентної переваги. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____

IV. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними.

Оберіть літеру:

- А** – якщо правильно тільки 1, 4;
- Б** – якщо правильно тільки 2, 3;
- В** – якщо правильно тільки 2, 3, 4;
- Г** – якщо правильно тільки 1, 2, 4, 5;
- Д** – якщо все правильно.

Тест 16. Конкурентні переваги класифікуються на переваги "вищого" та "нижчого" порядку залежно від:

- 1) строку відтворення (копіювання) переваги конкурентами;
- 2) функціональної сфери діяльності підприємства, в якій реалізується конкурентна перевага (технологія, техніка, персонал тощо);
- 3) обсягу потенційного прибутку, який може бути отриманий під час застосування конкурентної переваги;
- 4) витрат підприємства-конкурента на відтворення конкурентної переваги;
- 5) галузі, в якій працює підприємство.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 17. Конкурентні переваги з точки зору стійкості можуть бути:

- 1) внутрішні;
- 2) вищого порядку;
- 3) нижчого порядку;
- 4) зовнішні.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 18. До важливих властивостей ключової компетентності підприємства відносяться:

- 1) складність;
- 2) незамінність;
- 3) забезпечують вихід на різні ринки;
- 4) неможливість ідентифікувати;
- 5) розвинена краще ніж у конкурентів.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 19. Ключові фактори успіху:

- 1) є спільними орієнтирами для всіх підприємств певної галузі;
- 2) мають ресурсне походження;
- 3) залежать від потенціалу підприємства;
- 4) мають виражений галузевий характер.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 20. До основних характеристик конкурентної переваги підприємства відносяться:

- 1) постійність;
- 2) відносність;
- 3) прив'язка до конкретних ринкових умов;
- 4) залежність від впливу різних неконтрольованих чинників.

А, Б, В, Г, Д.

V. Виберіть правильну відповідь за поданою далі схемою та оберіть літеру.

	Твердження 1	Твердження 2	Зв'язок
А	правильне	правильне	правильний
Б	правильне	неправильне	правильний
В	правильне	неправильне	неправильний
Г	неправильне	правильне	правильний
Д	неправильне	правильне	неправильний
Е	неправильне	неправильне	неправильний
Є	правильне	правильне	неправильний

Тест 21. Витратний етап формування конкурентних переваг передбачає постійне зниження витрат *тому, що* ринкові вимоги передбачають мінімальні ціни на продукцію.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 22. Якісний етап формування конкурентних переваг передбачає постійне зниження витрат *тому, що* ринкові вимоги передбачають наявність товарів за помірними цінами.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 23. Зовнішня конкурентна перевага заснована на відмінних якостях товару *тому, що* відображає спроможність підприємства виробляти товари з меншими витратами ніж конкуренти.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 24. Потенціальним джерелом конкурентної переваги є висока кваліфікація персоналу *тому, що* суб'єкти господарювання створюють товари більш високої якості.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

VI. Встановіть правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 25. Еволюція підходів до використання джерел формування конкурентних переваг включає етапи:

- а) якісний;
- б) витратний;
- в) інноваційний;
- г) факторний;
- д) адаптивний.

VII. Доповніть твердження, вписавши слово у відповідному відмінку.

Тест 26. Ключові компетенції підприємства – це _____

Тест 27. Характерний для певної галузі перелік чинників, які дають їй переваги над іншими галузями (наприклад, у боротьбі за інвестиції), а також одним підприємствам галузі над іншими – це _____.

Тест 28. Сукупність реалізованих окремим підприємством ключових чинників успіху – це _____.

Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг підприємства

I. Оберіть номер правильної відповіді.

Тест 1. Підхід, орієнтований на конкурентів був запропонований М. Портером:

- 1) так;
- 2) ні.

Тест 2. Віолентна стратегія передбачає:

- 1) виробництво обмеженої кількості вузькоспеціалізованої продукції;
- 2) зниження витрат виробництва;
- 3) випуск обмеженої кількості вузькоспеціалізованої продукції високої якості;
- 4) створення нових або радикальне перетворенням старих сегментів ринку.

Тест 3. "Ланцюжок вартості" підприємства був запропонований:

- 1) М. Портером;
- 2) А. Томпосоном;
- 3) Ф. Котлером.

Тест 4. Агресивна конкуренція відноситься до класу:

- 1) незалежних стратегій;
- 2) кооперативних стратегій;
- 3) маневрування.

Тест 5. К. Прахалд та Г. Хемел запропонували:

- 1) підхід, який орієнтовано на конкурентів;
- 2) підхід, який базується на конкурентному позиціюванні;
- 3) динамічний підхід до розвитку здібностей компанії.

Тест 6. Підхід, що базується на конкурентному позиціюванні ігнорує важливість ресурсозбереження:

- 1) так;
- 2) ні.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 7. Характеристики підходів до формування конкурентних переваг:

<i>Підхід:</i>	<i>Сутність підходу:</i>
1) орієнтований на споживача; 2) орієнтований на конкурентів; 3) ресурсний підхід	а) передбачає розвиток внутрішніх можливостей підприємства; б) орієнтований на диференціацію товару; в) передбачає тактику протидії конкурентам. 1) _____; 2) _____; 3) _____

Тест 8. Підходи до формування конкурентних переваг:

<i>Автори:</i>	<i>Назва підходу:</i>
1) М. Портер; 2) Дж. Дей, Р. Венслі; 3) К Прахалд, Г. Хемел; 4) Б. Вернерфельт, Дж. Барні	а) орієнтований на споживача; б) ресурсний підхід; в) підхід, який базується на конкурентному позиціюванні; г) динамічний підхід; 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____

Тест 9. Характерні риси конкурентних стратегій:

<i>Тип стратегії:</i>	<i>Характерні риси:</i>
1) стратегія зниження витрат; 2) стратегія диференціації; 3) стратегія фокусування	а) стандартизована продукція; б) різноманітність, вибір за моделями, партіями тощо; в) спеціалізація на певний сегмент покупців; г) створенні продукції з унікальними специфічними властивостями, що дозволяє задовольняти конкретну потребу споживача; д) зниження витрат на виробництво; е) задоволення потреб географічного регіону. 1) _____; 2) _____; 3) _____

Тест 10. Недоліки підходів до формування конкурентних переваг:

<i>Підхід</i>	<i>Недоліки підходу:</i>
1) орієнтований на споживача; 2) підхід, який базується на конкурентному позиціюванні; 3) ресурсний підхід; 4) динамічний підхід	а) ігнорує важливість ресурсозбереження; б) обмежена увага зовнішнім чинникам; в) часове обмеження лояльності споживача; г) не зрозуміло, які ресурси є стратегічними. 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____

Тест 11. Переваги підходів до формування конкурентних переваг:

<i>Підхід:</i>	<i>Переваги підходу:</i>
1) орієнтований на споживача; 2) підхід, який базується на конкурентному позиціюванні; 3) ресурсний підхід; 4) динамічний підхід	а) зростання бізнесу залежить від ефективності використання ресурсів; б) формує лояльність споживачів; в) такі конкурентні переваги неможливо скопіювати; г) ретельно розроблені аналітичні схеми. 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____

Тест 12. Ланцюжок створення вартості:

<i>Діяльність:</i>	<i>Складові:</i>
1) основна; 2) допоміжна	а) матеріально-технічне постачання сировини та матеріалів; б) виробництво; в) закупівлі й поставки; г) розвиток технологій; д) управління персоналом; е) маркетинг; є) управлінська інфраструктура; ж) збут. 1) _____; 2) _____

Тест 13. Характерні риси конкурентної стратегії:

<i>Тип стратегії:</i>	<i>Характерні риси:</i>
1) віолентна стратегія; 2) патієнтна (нішева) стратегія; 3) комутантна стратегія; 4) експлерентна (піонерська) стратегія	а) полягає у випуску обмеженої кількості вузькоспеціалізованої продукції високої якості; б) передбачає максимально гнучке задоволення невеликих за обсягом (локальних) потреб ринку, в) пов'язана із створенням нових або радикальним перетворенням старих сегментів ринку; г) полягає в ставці на зниження витрат виробництва. 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____

III. До тестового завдання після переліку тверджень, пронумерованих цифрами, подається перелік відповідей, позначених літерами. До кожного запитання необхідно підібрати відповідну відповідь.

Впишіть літеру:

А – якщо фраза пов'язана тільки з А;

Б – якщо фраза пов'язана тільки з Б;

В – якщо фраза пов'язана і з А і з Б;

Г – якщо фраза не пов'язана ні з А ні з Б.

Тест 14. Визначте конкурентну стратегію:

<i>Основними джерелами отримання прибутку є:</i>	<i>Стратегія:</i>
1) зменшення витрат на одиницю продукції під час знижування ціни; 2) зростання обсягів продажу; 3) збільшення ціни; 4) зменшення ціни у ході підвищення витрат	а) лідерства у витратах; б) диференціація; в) обидві стратегії; г) ні та, ні друга стратегія. 1)____; 2)____; 3)____; 4)____

Тест 15. Визначте конкурентну стратегію:

<i>Пріоритетні вимоги:</i>	<i>Стратегія:</i>
1) посилення уваги до маркетингової діяльності; 2) творчі здібності; 3) ефективне нормування робіт і технологічних процесів; 4) глибоке дослідження цільового сегменту; 5) універсальний дизайн продукції	а) лідерства у витратах; б) диференціація; в) обидві стратегії; г) ні та, ні друга стратегія. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____

Тест 16. Визначте, до якого класу стратегій щодо середовища належить тип стратегій:

<i>Тип стратегій:</i>	<i>Клас стратегій:</i>
1) повна кооперація; 2) агресивна конкуренція; 3) вибір сфер діяльності; 4) політико-правова	а) незалежні стратегії; б) кооперативні стратегії; в) обидві стратегії; г) ні та, ні інша стратегія. 1)____; 2)____; 3)____; 4)____

IV. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними.

Оберіть літеру:

А – якщо правильно тільки 1, 3, 4, 5;

Б – якщо правильно тільки 1, 5;

В – якщо правильно тільки 2, 4;

Г – якщо правильно тільки 4;

Д – якщо все правильно.

Тест 17. Сутність динамічного підходу до розвитку здібностей компанії:

- 1) передбачає розвиток внутрішніх можливостей підприємства;
- 2) конкурентні переваги досягаються за рахунок вигідної позиції компанії в галузі;
- 3) передбачає пошук можливостей партнерських відношень з бізнес-партнерами;
- 4) джерелом конкурентних переваг є ключові компетентності.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 18. Дж. Дей та Р. Венслі запропонували:

- 1) ресурсний підхід;
- 2) підхід, який орієнтовано на конкурентів;
- 3) підхід, заснований на управлінні стосунками з бізнес-партнерами;
- 4) підхід, який орієнтовано на споживача;
- 5) підхід, який базується на конкурентному позиціюванні.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 19. Ланцюжок допоміжної діяльності підприємства у концепції "Ланцюжок вартості" включає:

- 1) управління людськими ресурсами;
- 2) післяпродажне обслуговування;
- 3) розвиток технології;
- 4) інфраструктуру суб'єкта господарювання;
- 5) постачання.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 20. До класу кооперативних стратегій відносяться:

- 1) повна кооперація;
- 2) диверсифікація;
- 3) контрактинг;
- 4) кооптація;
- 5) коаліція.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 21. До типових причин новацій належать:

- 1) нові технології;
- 2) зміни урядового регулювання;
- 3) поява нового сегменту галузі;
- 4) зміна вартості або наявності компонентів виробництва;
- 5) нові потреби споживачів.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 22. Методи досягнення конкурентних переваг:

- 1) лідерство за витратами;
- 2) погіршення якості конкурентного середовища;
- 3) диференціація товару;
- 4) використання інновацій.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 23. Ланцюжок основної діяльності підприємства у концепції "Ланцюжок вартості" включає:

- 1) виробництво;
- 2) розвиток технології;
- 3) післяпродажне обслуговування;
- 4) маркетинг та збут;
- 5) постачання.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 24. Г. Азоєв виділив такі види стратегій:

- 1) упровадження нововведень;
- 2) оптимальних витрат;
- 3) нішеву;
- 4) піонерську;
- 5) негайного реагування на потреби ринку.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 25. Юданов А. Ю. виділив такі види стратегій:

- 1) віолентні;
- 2) патієнтні;
- 3) комутантні;
- 4) експлерентні;

А, Б, В, Г, Д.

Тест 26. До класу стратегій маневрування відносяться:

- 1) повна кооперація;
- 2) диверсифікація;
- 3) контрактинг;
- 4) вибір сфер діяльності.

А, Б, В, Г, Д.

V. Виберіть правильну відповідь за поданою далі схемою та оберіть літеру.

	Твердження 1	Твердження 2	Зв'язок
А	правильне	правильне	правильний
Б	правильне	неправильне	правильний
В	правильне	неправильне	неправильний
Г	неправильне	правильне	правильний
Д	неправильне	правильне	неправильний
Е	неправильне	неправильне	неправильний
Є	правильне	правильне	неправильний

Тест 27. В основу стратегії диференціації покладено ідею орієнтації на певну групу споживачів *тому, що* стратегія диференціації спрямована на випуск продукції з унікальними властивостями.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 28. Стратегія низьких витрат є найбільш привабливою з позиції конкурентного маневрування *тому, що* вона орієнтована на сполучення низьких витрат та диференціацію.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 29. Стратегія диференціації спрямована на формування конкурентної переваги підприємства *тому, що* стратегія диференціації забезпечує більш низькі витрати.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 30. Метод погіршення якості конкурентного середовища спрямований на отримання надприбутку за рахунок обмеження конкуренції *тому, що* передбачає пряме лобювання інтересів.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 31. Наявність двох поточних рахунків можна віднести до конкурентних переваг вищого порядку *тому, що* на їх відкриття потрібно багато витрат.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 32. Стратегія агресивної конкуренції передбачає включення до складу ради директорів представників зацікавлених груп *тому, що* спрямована на жорстку протидію конкурентам.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

VI. Встановіть правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 33. Процес виділення стратегічних зон господарювання включає визначення:

- а) технології;
- б) географічного району;
- в) потреби;
- г) типу клієнта.

VII. Доповніть твердження, вписавши слово (або словосполучення) у відповідному відмінку.

Тест 34. Метод досягнення конкурентних переваг за рахунок удосконалення технологій – це метод _____.

Тест 35. Метод досягнення конкурентних переваг за рахунок збільшення маржі між ціною продажу та собівартістю продукції – це _____.

Тест 36. Стратегія, коли підприємство намагається досягти поставлених цілей не використовуючи коаліцію з іншими учасниками ринку відноситься до класу _____.

Тест 38. Патієнтна (нішева) стратегія передбачає _____.

Змістовий модуль 2

Сучасні технології управління конкурентоспроможністю підприємства

Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємства

I. Оберіть номер правильної відповіді.

Тест 1. На якому етапі формування власних конкурентних переваг здійснюється збір інформації щодо конкурентних переваг підприємств-конкурентів:

- 1) аналіз результатів упровадження нових конкурентних переваг;
- 2) проектний етап;
- 3) підготовчий етап;
- 4) упровадження нових конкурентних переваг?

Тест 2. У разі якого варіанта конкурентної ситуації в галузі використовується стратегія лідерства:

- 1) конкуренція в нових і швидкозростаючих галузях;
- 2) конкуренція в галузях, що знаходяться в стадії зрілості;
- 3) конкуренція в галузях, що знаходяться в стані стагнації або спаду;
- 4) конкуренція в галузях, що роздроблені;
- 5) конкуренція на міжнародних ринках?

Тест 3. Назвіть основну характеристику глобальної стратегії концентрації:

- 1) міжнародна стратегія компанії орієнтується на задоволення потреб покупців у кожній країні, де вона функціонує;
- 2) компанія використовує відмітні особливості своєї продукції у всіх країнах, в яких функціонує;
- 3) компанія спрямована на обслуговування цільової ніші;
- 4) стратегічні зусилля компанії координуються для досягнення низьковитратної позиції.

Тест 4. Підприємства, які у конкурентній боротьбі знаходяться на других ролях, завжди є низькоприбутковими:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 5. Стратегія збору урожаю найбільш приваблива для диверсифікованих компаній, які мають слабкі конкурентні переваги не за основними видами діяльності:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 6. Характер міжнародної конкуренції:

<i>Галузі:</i>	<i>Особливості:</i>
1) глобальна конкуренція; 2) багатонаціональна	а) конкурентні зусилля на різних національних ринках тісно пов'язані між собою; б) конкуренція на одному національному ринку не залежить від конкуренції на іншому національному ринку. 1) ____; 2) ____

Тест 7. Характеристики стратегічних альтернатив:

<i>Стратегічні альтернативи:</i>	<i>Характеристика:</i>
1) стратегія лідерства; 2) стратегія завоювання ніші; 3) стратегія збору урожаю; 4) стратегія стрімкого виходу	а) створення або захист сильної позиції у відповідному сегменті; б) ліквідація капіталовкладень на найбільш ранньому етапі спаду; в) підконтрольне вилучення капіталовкладень з використанням переваг сильної позиції; г) лідируюча позиція щодо частки ринку. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____

Тест 8. Особливості конкуренції у роздроблених та міжнародних галузях:

<i>Галузі:</i>	<i>Особливості:</i>
1) роздроблена галузь; 2) міжнародна галузь	а) коливання обмінних курсів; б) торговельна політика національних урядів; в) низькі бар'єри входження на ринок; г) відмінності в рівні виробничих витрат між країнами; д) ринок використання обмежено географічно; е) попит дуже різноманітний. 1) _____; 2) _____

Тест 9. Особливості галузей, які знаходяться на різних стадіях життєвого циклу:

<i>Галузі:</i>	<i>Особливості:</i>
1) нові галузі; 2) галузі на стадії зрілості; 3) галузі на стадії падіння.	а) недостатність інформації про ринок, конкурентів, технології; б) падіння споживчого попиту; в) споживачі стають більш вередливими; г) низькі бар'єри входження на ринок; д) виникнення серйозних проблем при розширенні виробничих потужностей; е) відсутність нових сегментів ринку. 1) _____; 2) _____; 3) _____

III. До тестового завдання після переліку тверджень, пронумерованих цифрами, подається перелік відповідей, позначених літерами. До кожного запитання необхідно підібрати відповідну відповідь.

Впишіть літеру:

А – якщо фраза пов'язана тільки з А;

Б – якщо фраза пов'язана тільки з Б;

В – якщо фраза пов'язана і з А і з Б;

Г – якщо фраза не пов'язана ні з А ні з Б.

Тест 10. Визначте особливості стратегій з урахуванням специфіки галузі:

<i>Особливості:</i>	<i>Стратегія:</i>
1) низькі вхідні бар'єри; 2) ринок використання обмежено географічно; 3) недостатність інформації про ринок, конкурентів, технології; 4) падіння споживчого попиту	а) у нових галузях; б) у роздроблених галузях; в) обидві стратегії; г) ні та, ні інша стратегія. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____

IV. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними.

- А** – якщо правильно тільки 2, 5, 6;
- Б** – якщо правильно тільки 1, 3, 5;
- В** – якщо правильно тільки 1, 2, 4, 6;
- Г** – якщо правильно тільки 1, 4, 5;
- Д** – якщо правильно тільки 1, 4;
- Е** – якщо всі відповіді правильні.

Тест 11. Необхідно обрати особливості конкурентних стратегій, які знаходяться в стадії зрілості:

- 1) стратегічна невизначеність;
- 2) падіння споживчого попиту;
- 3) високі транспортні витрати;
- 4) великій відсоток експорту продукції;
- 5) ускладнення інноваційного процесу;
- 6) складнощі щодо розширення виробничих потужностей.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 12. Визначити найбільш важливі стратегічні питання, які треба вирішити підприємствам, які працюють у галузях, що зароджуються:

- 1) яким чином здійснювати фінансування діяльності на перших етапах;
- 2) яку заробітну плату нараховувати своїм працівникам;
- 3) на яких сегментах ринку працювати;

- 4) яку місію обрати;
- 5) які конкурентні переваги використовувати;
- 6) які треба використовувати функціональні стратегії?

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 13. Оберіть фактори, які визначають особливості конкуренції в галузях, що роздроблені:

- 1) ринок географічно обмежений;
- 2) ринок географічно необмежений;
- 3) високі вхідні бар'єри в галузь;
- 4) невисокі вхідні бар'єри в галузь;
- 5) попит на ринку великий та різноманітний;
- 6) невеликий попит на ринку.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 14. За характером міжнародної конкуренції виділяють конкуренцію:

- 1) багатонаціональну;
- 2) масштабну;
- 3) національну;
- 4) глобальну;
- 5) державну;
- 6) світову.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 15. Лідери галузі використовують такі стратегічні лінії поведінки:

- 1) стратегію агресивного наступу;
- 2) стратегію вакантної ніші;
- 3) стратегію оборони та укріплення;
- 4) стратегію негайного відступу;
- 5) стратегічні дії відносно фірм, що слідує за лідером;
- 6) стратегічні дії відносно фірм, що є аутсайдерами на ринку.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 16. Оберіть основні стратегічні рішення підприємства в умовах зрілого ринку:

- 1) скорочення параметричного ряду продукту;

- 2) удосконалення виробничого процесу;
- 3) інтенсифікація зусиль зі стимулювання продажів;
- 4) розширення інтернаціоналізації та придбання переможених конкурентів.

А; Б; В; Г; Д; Е.

Тест 17. Основні причини виходу підприємства на міжнародні ринки є:

- 1) бажання освоїти нові ринки;
- 2) виконання умов зарубіжного уряду;
- 3) отримати доступ до родовищ природних ресурсів інших країн;
- 4) розвиток технології;
- 5) досягнення більш низьких витрат.

А; Б; В; Г; Д; Е.

VI. Встановіть правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 18. Етапи формування конкурентних переваг підприємства:

- а) аналіз результатів упровадження нових конкурентних переваг;
- б) проектний етап;
- в) підготовчий етап;
- г) впровадження нових конкурентних переваг.

VII. Доповніть твердження, вписавши слово (або словосполучення) у відповідному відмінку.

Тест 19. Стратегія, яка заснована на припущенні, що фірма здатна максимізувати чисте відшкодування інвестицій в бізнес шляхом його продажу на самому початку фази галузевого спаду, а не шляхом збору врожаю – це стратегія: _____.

Тест 20. Назвіть основні причини виникнення в умовах конкуренції кризисних ситуацій на підприємстві: _____.

Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції

Тест 1. Перелік показників конкурентоспроможності продукції залежить від об'єкта дослідження та обраної методики визначення конкурентоспроможності продукції:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 2. До прямих методів оцінювання конкурентоспроможності продукції відносяться методи, які базуються на номенклатурі критеріїв, що включають тільки характеристики продукції:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 3. Інструментом застосування функціонального підходу до управління конкурентоспроможністю продукції є:

- 1) фінансово-економічний аналіз;
- 2) функціонально-вартісний аналіз;
- 3) дослідження функцій забезпечення потреби.

Тест 4. За розрахунковим методом оцінювання конкурентоспроможності продукції якщо збільшення технічних параметрів призводить до підвищення якості продукції, то використовується така формула:

$$g_i = \frac{P_{\text{баз}}}{P_{\text{оцін}}},$$

де $P_{\text{оцін}}$ – значення конкретного параметра оцінюваного виробу;

$P_{\text{баз}}$ – значення цього ж параметра базового виробу.

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 5. Якщо інтегральний показник конкурентоспроможності продукції менше 1 – товар, що оцінюється, є більш конкурентоспроможним, ніж товар конкурента:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 6. Методи оцінювання якості продукції:

<i>Методи оцінки якості продукції:</i>	<i>Спосіб отримання первинної інформації:</i>
1) органолептичний 2) вимірювальний; 3) реєстраційний; 4) розрахунковий; 5) експериментальний; 6) експертний; 7) соціологічний	а) фіксація наявності і підрахування зазначених подій, документів, витрат; б) інформація отримується під час дослідної експлуатації; в) органи почуттів; г) узагальнення думки висококомпетентних спеціалістів; д) засоби вимірювання; е) теоретичні або емпіричні залежності споживчих показників якості; є) узагальнення думок споживачів за допомогою анкет, опитувань. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____; 5) ____; 6) ____; 7) ____

Тест 7. Фактори, що підвищують конкурентоспроможність продукції:

<i>Фактори:</i>	<i>Показники:</i>
1) виробничі; 2) ринкові; 3) збутові; 4) сервісні	а) трудомісткість технологічного процесу; б) позиції у відповідному сегменті; в) умови та форма оплати придбання товару; г) ємність ринку; д) рекламне забезпечення; е) культура обслуговування; є) патентно-правові показники; ж) обсяг виробництва; з) надійність постачань. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____

Тест 8. Показники економічних параметрів:

<i>Економічні параметри:</i>	<i>Показники:</i>
1) поточні витрати; 2) одноразові витрати	а) митні тарифи; б) витрати на ремонт; в) витрати на налагодження обладнання; г) витрати на оплату праці обслуговуючому персоналу; д) витрати на придбання продукції; е) витрати на сировину, основні та допоміжні матеріали. 1) _____; 2) _____

Тест 9. Показники споживчих параметрів:

<i>Споживчі параметри:</i>	<i>Показники:</i>
1) жорсткі; 2) м'які	а) продуктивність; б) потужність; в) дизайн; г) гарантійний термін; д) колір; е) упаковка. 1) _____; 2) _____

IV. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними.

- А** – якщо правильно тільки 2, 5, 6;
- Б** – якщо правильно тільки 1, 3, 5;
- В** – якщо правильно тільки 1, 2, 4, 6;
- Г** – якщо правильно тільки 1, 4, 5;
- Д** – якщо правильно тільки 1, 4;
- Е** – якщо всі відповіді правильні.

Тест 10. Розрізняють такі групи параметрів конкурентоспроможності продукції:

- 1) технічні;
- 2) фізіологічні;
- 3) економічні;
- 4) естетичні;
- 5) нормативні;
- 6) географічні.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 11. Управління конкурентоспроможністю продукції включає такі етапи:

- 1) управління якістю;
- 2) управління персоналом;
- 3) управління фінансами;
- 4) управління обслуговуванням у процесі продажу та після нього;
- 5) управління витратами;
- 6) управління виробництвом.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 12. Відмінними рисами категорій "конкурентоспроможність товару" і "конкурентоспроможність підприємства" є:

- 1) предмет застосування (конкретний вид продукції чи вся її номенклатура);
- 2) перший термін застосовується на рівні підприємства, другий – на рівні галузі і національної економіки;
- 3) перший термін застосовується в оперативному управлінні, другий – у стратегічному;
- 4) різна тривалість життєвого циклу та його етапів.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 13. Управління конкурентоспроможністю продукції включає такі складові:

- 1) управління якістю;
- 2) управління організаційною культурою;
- 3) управління обслуговуванням у процесі продажу і після нього;
- 4) маркетингове управління;
- 5) управління витратами.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 14. Основні завдання аналізу конкурентоспроможності продукції:

- 1) оцінка конкурентоспроможності продукції;
- 2) оцінки рівня попиту на продукцію;
- 3) оцінка маркетингових можливостей підприємства;
- 4) вивчення факторів, які впливають на її рівень;
- 5) розробка заходів щодо забезпечення необхідного рівня конкурентоспроможності продукції.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 15. Технічні параметри поділяються на:

- 1) нормативні;
- 2) параметри призначення;
- 3) економічні;
- 4) жорсткі;
- 5) ергономічні;
- 6) естетичні параметри.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 16. За формами представлення результатів виділяють такі методи оцінювання конкурентоспроможності продукції:

- 1) графічні методи;
- 2) матричні методи;
- 3) нормативні методи;
- 4) розрахункові методи;
- 5) естетичні методи;
- 6) комбіновані методи.

А, Б, В, Г, Д, Е.

Тест 17. За номенклатурою критеріїв виділяють такі методи оцінювання конкурентоспроможності продукції:

- 1) прямі методи;
- 2) матричні методи;
- 3) нормативні методи;
- 4) побічні;
- 5) графічні;
- 6) технічні.

А, Б, В, Г, Д, Е.

V. Виберіть правильну відповідь за поданою далі схемою та оберіть літеру.

	Твердження 1	Твердження 2	Зв'язок
А	правильне	правильне	правильний
Б	правильне	неправильне	правильний
В	правильне	неправильне	неправильний
Г	неправильне	правильне	правильний
Д	неправильне	правильне	неправильний
Е	неправильне	неправильне	неправильний
Є	правильне	правильне	неправильний

Тест 18. Термін "конкурентоспроможність товару" є складовою частиною поняття "конкурентоспроможність підприємства" *тому, що у них різна тривалість життєвих циклів.*

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 19. Методи, що застосовуються на стадіях проектування і виготовлення, використовуються зазвичай торговими підприємствами *тому, що передбачають прогнозування конкурентоспроможності, визначення шляхів підвищення якості та зниження ціни споживання нових зразків товарів.*

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 20. Аналітичні методи оцінювання конкурентоспроможності продукції потребують графічного зображення *тому, що передбачають розрахунок інтегрального показника (Кінт) як співвідношення групових показників (якісного та цінового).*

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 21. Маркетинговий підхід передбачає орієнтацію на споживача під час вирішення будь-яких завдань з підвищення конкурентоспроможності товару *тому, що маркетинг належить до основоположної функції управління підприємством.*

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 22. Прямі методи оцінювання конкурентоспроможності продукції є більш обґрунтованими *тому, що* включає інтегральний показник якості – співвідношення якості/ціна.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

VI. Встановіть правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 23. Порядок оцінювання конкурентоспроможності продукції:

- а) визначення конкурентоспроможності продукції різними методами;
- б) вибір товарів-аналогів;
- в) вибір номенклатури параметрів (критеріїв оцінювання).

VII. Доповніть твердження, вписавши слово (або словосполучення) у відповідному відмінку.

Тест 24. Фактор конкурентоспроможності – це _____.

Тест 25. Комплексний підхід у процесі управління конкурентоспроможністю продукції передбачає _____.

Тест 26. За розрахунковим методом інтегральний показник конкурентоспроможності продукції розраховується за формулою: _____.

Тест 27. Принцип оцінювання конкурентоспроможності продукції "випередження подвійного рахунку" передбачає _____.

Тест 28. Необхідно вписати пропущений елемент у ланцюжку створення товару згідно з функціональним підходом:

- 1) визначення потреби; 2); 3) визначення показників майбутнього товару; 4) створення/розвиток товару.

Тема 9. Управління конкурентоспроможністю підприємства

I. Оберіть номер правильної відповіді.

Тест 1. Конкурентоспроможність підприємства – це поняття відносне:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 2. Конкурентоспроможність підприємства – це поняття комплексне:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 3. Управління конкурентоспроможністю підприємства здійснюється тільки на вищому рівні керівництва менеджерами вищої ланки:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 4. Побудова конкурентного профілю підприємства відноситься до матричного методу оцінювання конкурентоспроможності підприємства:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 5. Соціальні фактори не впливають на рівень ефективності виробничо-господарської діяльності:

- 1) правильно;
- 2) неправильно.

Тест 6. Які фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства, мають тільки зовнішній характер:

- 1) науково-технічні;
- 2) організаційно-економічні;
- 3) екологічні;
- 4) політичні;
- 5) соціальні?

Тест 7. Процес ціноутворення відноситься до наступного внутрішнього фактора забезпечення конкурентоспроможності підприємства:

- 1) виробничого;
- 2) маркетингового;
- 3) управлінського;
- 4) інноваційного.

Тест 8. Такий фактор, як динаміка змін у кон'юнктурі світових ринків, відноситься до:

- 1) галузевих факторів;
- 2) макроекономічних факторів;
- 3) факторів світової економіки.

Тест 9. За розрахунковим методом оцінювання конкурентоспроможності підприємства, якщо інтегральний показник конкурентоспроможності підприємства більший за одиницю, то означає, що:

- 1) підприємство, що досліджується, поступається базовому підприємству;
- 2) підприємство, що досліджується, більш конкурентоспроможне, ніж базове підприємство;
- 3) конкурентоспроможність базового підприємства і підприємства, що досліджується, однакова.

Тест 10. Якщо показник конкурентного статусу підприємства дорівнює одиниці, це означає, що у підприємства на ринку:

- 1) слабкі позиції;
- 2) сильні позиції;
- 3) середні позиції;
- 4) найбільш оптимальні ринкові позиції.

Тест 11. Під час використання методу оцінювання конкурентоспроможності підприємства на основі бальних оцінок можливо використання тільки одного кількісного показника, такого як:

- 1) ціна продукції;
- 2) прибуток підприємства;
- 3) рентабельність виробництва.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 12. Зовнішні фактори впливу на конкурентоспроможність підприємства за джерелами свого походження:

<i>Фактори:</i>	<i>Приклади факторів:</i>
1) науково-технічні; 2) організаційно-економічні; 3) екологічні	а) вимоги екологічного законодавства; б) продуктивність обладнання; в) розвиток інтеграційних процесів у економічному просторі; г) витрати на утримання та експлуатацію природоохоронних споруд; д) рівень організації маркетингової та фінансово-економічної діяльності підприємства; е) гнучкість виробничих процесів. 1) _____; 2) _____; 3) _____

Тест 13. Внутрішні аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства:

<i>Внутрішні фактори:</i>	<i>Приклади факторів:</i>
1) виробничі; 2) маркетингові; 3) фінансові; 4) інноваційні; 5) кадрові та організаційно-культурні; 6) управлінські	а) рівень ліквідності підприємства; б) якість продукції; в) використання в діяльності підприємства НДДКР; г) дослідження ринку; д) залучення зовнішніх фінансових ресурсів; е) кількісний та якісний склад персоналу; є) масштаби та гнучкість виробництва; ж) ступінь використання інформаційних технологій; з) тип організаційної структури підприємства; и) характер організаційних цінностей підприємства; і) система просування та збуту товару; ї) стиль та методи управління. 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____; 5) _____; 6) _____

Тест 14. Зовнішні фактори впливу на конкурентоспроможність підприємства:

<i>Фактори:</i>	<i>Приклади факторів:</i>
1) галузеві; 2) макроекономічні; 3) світової економіки	а) динаміка платоспроможного попиту; б) динаміка валютних курсів; в) міжнародний розподіл праці; г) рівень галузевої конкуренції; д) механізм державного регулювання економіки; е) механізм галузевого регулювання. 1) _____; 2) _____; 3) _____

IV. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути вірними:

Оберіть літеру:

A – якщо правильно тільки 1, 4;

B – якщо правильно тільки 2, 3;

C – якщо правильно тільки 2, 3, 4;

D – якщо правильно тільки 1, 4, 5;

E – якщо усе правильно.

Тест 15. Шляхами підвищення конкурентоспроможності підприємства є:

- 1) скорочення часу, який був неефективно використаний;
- 2) залучення найбільших обсягів усіх видів ресурсів на підприємстві;
- 3) збільшення періоду планування;
- 4) інтенсифікація інформаційних ресурсів;
- 5) мінімізація кількості ланок у мережі реалізації;
- 6) послідовне виконання інженерних та інших видів робіт.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 16. Конкурентоспроможність економічного суб'єкта характеризується такими параметрами:

- 1) відносним характером;
- 2) статичністю;

- 3) абсолютним характером;
- 4) релевантним характером;
- 5) динамічністю;
- 6) стабільністю.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 17. Успішне прийняття управлінських рішень базується на таких умовах:

- 1) повноваження;
- 2) обов'язки;
- 3) компетентність;
- 4) право прийняття рішень;
- 5) відповідальність.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 18. До основних принципів оцінювання конкурентоспроможності підприємства відносяться:

- 1) системність;
- 2) безперервність;
- 3) динамічність;
- 4) об'єктивність;
- 5) конструктивність;
- 6) оптимальність.

А, Б, В, Г, Д.

V. Виберіть правильну відповідь за поданою далі схемою та оберіть літеру:

	Твердження 1	Твердження 2	Зв'язок
А	правильне	правильне	правильний
Б	правильне	неправильне	правильний
В	правильне	неправильне	неправильний
Г	неправильне	правильне	правильний
Д	неправильне	правильне	неправильний
Е	неправильне	неправильне	неправильний
Є	правильне	правильне	неправильний

Тест 19. Конкурентоспроможність підприємства інтегрує всі технічні, економічні, управлінські та інші аспекти діяльності, *тому що* підвищення її рівня сприяє зростанню прибутку.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 20. Управління конкурентоспроможністю підприємства є певним аспектом менеджменту підприємства, який спрямований на розвиток та реалізацію конкурентних переваг, *тому що* вони є основою формування загальної стратегії.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 21. Одним із важливіших принципів оцінювання конкурентоспроможності підприємства є принцип динамічності, *тому що* дискретні оцінки не дають можливості дослідити тенденції динаміки конкурентних позицій підприємства та своєчасно реалізувати відповідні управлінські дії.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 22. Матричні методи не дозволяють кількісно визначити рівень конкурентоспроможності підприємства, *тому що* вони спрямовані на дослідження розвитку процесів конкуренції у динаміці.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 23. Функція "контроль" забезпечує перевірку відповідності рівня конкурентоспроможності підприємства, який є вже досягнутим, визначеним вимогам, *тому що* функція "мотивація" забезпечує використання мотиваційних регуляторів активності суб'єктів управління конкурентоспроможністю підприємства.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 24. Економічні та соціально-психологічні методи не впливають на керуючу систему, *тому що* тільки адміністративні методи є найбільш ефективними в процесі прийняття оптимальних управлінських рішень.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 25. Побудова матриці БКГ відноситься до розрахункових методів оцінювання конкурентоспроможності підприємства, *тому що* за

методикою її побудови необхідно визначити такий показник, як відносну частку ринку.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

VI. Встановить правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 26. Спрощена послідовність збільшення прибутку організації:

- а) підвищення конкурентоспроможності організації;
- б) збільшення прибутку організації;
- в) підвищення якості управління на всіх рівнях;
- г) інноваційна діяльність щодо підвищення рівня конкурентоспроможності організації;
- д) підвищення конкурентоспроможності продукції.

VII. Доповніть твердження, вписавши слово (або словосполучення) у відповідному відмінку.

Тест 27. Управління конкурентоспроможністю підприємства – це _____.

Тест 28. Основними етапами процесу управління конкурентоспроможністю підприємства є:

- 1) ... конкурентного середовища;
- 2) ... конкурентоспроможності підприємства;
- 3) конкурентне ... підприємства;
- 4) розробка ... управління конкурентоспроможністю підприємства;
- 5) реалізація ... стратегії підприємства.

Тест 29. Наведіть 3 приклади економічних методів управління персоналом підприємства: _____.

Тест 30. Поясніть сутність одного з принципів оцінювання конкурентоспроможності підприємства – принцип оптимальності: _____.

Тест 31. Суб'єкт управління конкурентоспроможністю підприємства – це _____.

Тема 10. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність підприємства

I. Оберіть номер правильної відповіді.

Тест 1. Твердження, що М. Кларк вперше визначив важливість прозорості ділових відносин та відповідальність за результати своїх дій:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 2. Твердження, що соціально відповідальна компанія повинна відповідати цілому ряду критеріїв:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 3. Соціальна відповідальність бізнесу – це концепція поведінки суб'єкта господарювання як елемента соціуму:

- 2) так;
- 3) ні.

Тест 4. Поява в науці і практиці господарювання категорії "соціальна відповідальність" пов'язана:

- 1) з сучасними трансформаційними процесами у світовому співтоваристві;
- 2) з свідомістю управлінського персоналу;
- 3) з підвищення мобільності чинників зовнішнього середовища та їх впливу на підприємство.

Тест 5. Твердження, що соціальна відповідальність стала частиною корпоративного управління на вітчизняних підприємствах:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 6. Об'єктом внутрішньої соціальної політики підприємства є:

- 1) державні органи;
- 2) працівники, які вступили в трудові відносини з роботодавцем;
- 3) власники підприємства, керівники, менеджмент.

Тест 7. Твердження, що в Україні ще не сформувалася національна модель соціальної відповідальності бізнесу:

- 1) правильне; 2) неправильне.

Тест 8. Зовнішня соціальна політика підприємства:

- 1) політика, що проводиться для працівників підприємства;
2) політика, що проводиться для місцевого співтовариства на території діяльності підприємства;
3) політика, що проводиться для керівництва підприємства.

Тест 9. Твердження, що соціальна відповідальність бізнесу сприяє зниженню операційних витрат:

- 1) правильне; 2) неправильне.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 10. Складові соціальної політики підприємства:

<i>Складові:</i>	<i>Сутність:</i>
1) внутрішня соціальна політика; 2) зовнішня соціальна політика	а) політика, що проводиться для місцевого співтовариства на території діяльності підприємства; б) політика, що проводиться для працівників підприємства. 1) _____; 2) _____

Тест 11. Напрями здійснення соціальної політики підприємства:

<i>Складові:</i>	<i>Напрями:</i>
1) зовнішня соціальна політика; 2) внутрішня соціальна політика	а) спрямована на розвиток соціального капіталу, шляхом зміцнення зв'язків, а також на збільшення людського капіталу (здоров'я, освіта) співробітників; б) передбачає участь у розвитку місцевої громади, у вирішенні соціально значущих проблем, що стоять перед країною. 1) _____; 2) _____

Тест 12. Заходи здійснення соціальної політики підприємства:

<i>Складові:</i>	<i>Заходи:</i>
1) внутрішня соціальна політика; 2) зовнішня соціальна політика	а) формування корпоративної культури; б) участь робітників у благодійних програмах; в) оздоровлення робітників та членів їх сімей; г) надання матеріальної допомоги; д) конкурси на грант; е) цільові та комплексні програми. 1) _____; 2) _____

Тест 13. Критерії яким повинна відповідати соціальна відповідальність компанії:

<i>Критерії:</i>	<i>Сутність:</i>
1) як цивільна особа; 2) як суб'єкт управління ресурсами; 3) як роботодавець; 4) як виробник	а) випускати безпечні та якісні товари, встановлювати на них справедливі ціни; б) дбати про матеріальне становище працівників, недопущення їх дискримінації; в) ефективно використовувати земельні ділянки, на яких розташоване підприємство; г) повинна дотримуватися законів і норми суспільного життя. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____

Тест 14. Основні визначення соціальної відповідальності бізнесу:

<i>Джерела</i>	<i>Визначення:</i>
1) Європейська комісія;	а) корпоративна соціальна відповідальність є зобов'язанням бізнесу вносити вклад у сталий економічний розвиток шляхом взаємодії з співробітниками, їхніми сім'ями, місцевою громадою та суспільством у цілому, покращити своє життя таким чином, що добре для бізнесу і для розвитку;
2) Міжнародна фінансова корпорація	б) соціальна відповідальність бізнесу – це "поняття відповідності, з якою компанії інтегрують соціальні та екологічні проблеми в їх комерційної діяльності та взаємодії з зацікавленими сторонами на добровільній основі". 1) _____; 2) _____

III. До тестового завдання після переліку тверджень, пронумерованих цифрами, подається перелік відповідей, позначених літерами. До кожного запитання необхідно підібрати відповідну відповідь.

Впишіть літеру:

А – якщо фраза пов'язана тільки з А;

Б – якщо фраза пов'язана тільки з Б;

В – якщо фраза пов'язана і з А і з Б;

Г – якщо фраза не пов'язана ні з А ні з Б.

Тест 15. Напрями здійснення соціальної політики:

<i>Характеристика</i>	<i>Напрямок соціальної політики:</i>
1) спрямована на розвиток людського капіталу; 2) дає певні переваги щодо конкурентів; 3) дає можливість вийти на міжнародний ринок; 4) спрямована на розвиток місцевої громади	а) зовнішня; б) внутрішня; в) обидва напрями соціальної політики; г) ні той, ні інший напрямок соціальної політики. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____

Тест 16. Заходи щодо здійснення соціальної політики:

<i>Заходи:</i>	<i>Напрямок соціальної політики:</i>
1) фінансовий аудит; 2) заходи щодо покращення іміджу та репутації бренду; 3) участь співробітників підприємства у благодійних програмах; 4) розвиток персоналу, підвищення професійно-кваліфікаційного рівня робітників	а) зовнішня; б) внутрішня; в) обидва напрями соціальної політики; г) ні той, ні інший напрямок соціальної політики. 1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____

IV. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними.

Оберіть літеру:

А – якщо правильно тільки 1, 3, 4;

Б – якщо правильно тільки 2, 3;

В – якщо правильно тільки 2, 3, 4;

Г – якщо правильно тільки 1, 2, 3, 5;

Д – якщо усе правильно.

Тест 17. Соціальна відповідальність підприємства відкриває наступні перспективи:

- 1) поліпшення фінансових показників;
- 2) поліпшення іміджу та репутації брендів;
- 3) скорочення операційних витрат;
- 4) поліпшення відносин з адміністративними структурами і різними суспільними групами;
- 5) підвищення продажів і лояльність споживачів.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 18. Зазвичай програми "внутрішніх" інвестицій не виходять за рамки таких витрат:

- 1) розвиток персоналу, підвищення професійно-кваліфікаційного рівня працівників;
- 2) формування корпоративної культури;
- 3) оздоровлення працівників та членів їх сімей;
- 4) стипендіальні програми;
- 5) надання матеріальної допомоги.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 19. У галузі охорони здоров'я підприємства реалізують такі заходи:

- 1) контролюють і прагнуть постійно покращувати санітарно-гігієнічні умови праці;
- 2) регулярно проводять медичні огляди та вакцинацію співробітників;
- 3) приймають програми додаткового медичного страхування;

- 4) забезпечують співробітників безкоштовним харчуванням;
- 5) організовують спортивні заходи, спартакіади, формують корпоративні спортивні команди та ін.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 20. В Україні найбільш популярні такі аспекти соціальної діяльності бізнесу:

- 1) відносини бізнесу з місцевими жителями;
- 2) трудові відносини з працівниками;
- 3) вплив на навколишнє середовище;
- 4) здійснення соціального аудиту;
- 5) управління соціальними процесами в колективі як елемент корпоративного управління.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 21. Специфіку і складність соціальних проблем в Україні обумовлюють такі особливості:

- 1) доступність інформації;
- 2) наявність розвинутої соціальної інфраструктури, яка залишилася великим підприємствам у спадок у результаті приватизації;
- 3) кризовий стан підприємств;
- 4) стихійність розвитку соціальної відповідальності в Україні.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 22. Основними принципами, на основі яких формується соціальна відповідальність, є:

- 1) конкурентоспроможність;
- 2) спрямованість позавиробничих заходів на вирішення проблем у різних сферах життєдіяльності суспільства;
- 3) добровільність.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 23. К. Девіс запропонував такі ключові положення Концепції корпоративної соціальної відповідальності:

- 1) соціальні витрати, що розподіляються за кожним продуктом, послугою, видом діяльності, в кінцевому підсумку оплачуються споживачем;

2) ділові організації залучаються до відповідальності за розв'язання поточних соціальних проблем, що лежать за межами звичайної сфери їх діяльності;

3) соціальна відповідальність виникає із суспільної влади;

4) соціальні витрати мають бути ретельно обчислені й розглянуті з погляду правомірності їх віднесення до собівартості виготовлення того чи іншого продукту;

5) бізнес має діяти як двостороння відкрита система.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 24. Аналіз діяльності підприємств зі здійснення зовнішньої та внутрішньої соціальної політики показав, що соціальна відповідальність підприємства відкриває такі перспективи:

1) поліпшення фінансових показників;

2) моніторинг постачальників;

3) покращення іміджу;

4) зниження плинності кадрів;

5) зростання соціальної відповідальності інвестицій.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 25. Залежно від конкретного стану суспільства, його основних потреб і інтересів від бізнесу очікується різний набір соціальних вимог, а саме:

1) підвищення заробітної плати працівників;

2) участь у житті та розвитку суспільства;

3) соціальний захист і турбота про працівників;

4) чесність конкуренції;

5) надання пільг.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 26. Основні аспекти соціальної діяльності бізнесу:

1) трудові відносини з постачальниками;

2) трудові відносини з працівниками;

3) вплив на навколишнє середовище.

А; Б; В; Г; Д.

V. Виберіть правильну відповідь за поданою далі схемою та оберіть літеру.

	Твердження 1	Твердження 2	Зв'язок
А	правильне	правильне	правильний
Б	правильне	неправильне	правильний
В	правильне	неправильне	неправильний
Г	неправильне	правильне	правильний
Д	неправильне	правильне	неправильний
Е	неправильне	неправильне	неправильний
Є	правильне	правильне	неправильний

Тест 27. Внутрішня соціальна політика обмежена рамками даного підприємства *тому, що* це політика, яка проводиться для працівників підприємства.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 28. Зовнішня соціальна політика є більш значущою для підприємства *тому, що* проводиться для місцевого співтовариства на території діяльності підприємства.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 29. Потреба суспільства в тих чи інших формах соціальної відповідальності бізнесу складається під впливом національного менталітету *тому, що* на сучасному етапі є конкретні проблеми, які неможливо вирішити без участі бізнесу.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

VI. Встановіть правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 30. Визначте пріоритети переваг від упровадження соціальної політики на думку топ-менеджерів:

- а) можливість поліпшення відносин із місцевою громадськістю;
- б) важливий механізм вибудовування відносин із владою;

- в) можливість поліпшити взаємодію з цільовими ринками;
- г) можливість поліпшення відносин із місцевою владою.

VII. Доповніть твердження, вписавши слово (або словосполучення) у відповідному відмінку.

Тест 31. Концепція, що відображає добровільне рішення компаній брати участь у поліпшенні суспільства і захисту навколишнього середовища – це _____ .

Тест 32. Назвіть основні принципи, на яких формується соціальна відповідальність підприємства _____

Тест 33. Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) – це концепція, відповідно до якої організації враховують інтереси суспільства, беручи на себе відповідальність за вплив їх діяльності на _____

Тест 34. Внутрішні соціальні інвестиції – це _____ ,
що спрямовуються на реалізацію соціальних програм, здійснення яких у стратегічному відношенні передбачає отримання підприємством певного економічного ефекту.

Тест 35. Соціальна політика на підприємстві означає діяльність роботодавців, _____ , узгодження соціальних інтересів, реалізації соціальних прав та соціальних гарантій, соціального захисту персоналу.

Тест 36. Соціальна відповідальність бізнесу, на думку Мілтона Фрідмана, полягає _____ .

Тема 11. Розробка і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності

I. Оберіть номер правильної відповіді.

Тест 1. Твердження, що за кожним напрямом підвищення конкурентоспроможності підприємства має розроблятися дерево цілей:

- 1) правильне; 2) неправильне.

Тест 2. Твердження, що у вузькому сенсі під реорганізацією розуміється перетворення, перебудова організаційної структури та управління підприємством:

- 1) правильне; 2) неправильне.

Тест 3. Реструктуризація передбачає зміну принципів дії підприємства, що сприяє в кінцевому рахунку поліпшенню фінансово-економічних результатів діяльності:

- 1) так; 2) ні.

Тест 4. Твердження, що для України можливим є лише шлях довгострокового стабільного зростання шляхом розширення внутрішнього ринку і зміцнення конкурентоспроможності національної економіки, її окремих виробництв і галузей:

- 1) правильне; 2) неправильне.

Тест 5. Твердження, що під організаційним розвитком розуміють упровадження нових прогресивних методів організації бізнес-процесів, технологій, здатних революціонізувати процеси, і навіть створити принципово нові напрями діяльності:

- 1) правильне; 2) неправильне.

Тест 6. Твердження, що метод управління, який цілком відкидає людські цінності на користь організаційних, є ефективним:

- 1) правильне; 2) неправильне.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 7. Передумови, що визначають необхідність розробки програм підвищення конкурентоспроможності:

<i>Передумови:</i>	<i>Чинники:</i>
1) зовнішні передумови; 2) внутрішні передумови	а) виникнення нових товарних ринків, загострення конкуренції; б) достатній рівень технічної підготовки виробництва; в) наявність достатньої кількості власних та/або залучених коштів на впровадження нових розробок; г) підвищення вимог до якості продукції; д) швидкий науково-технічний розвиток; е) готовність персоналу до змін, гнучкість та цілісність бачення проблем. 1) _____; 2) _____

Тест 8. Інструменти підвищення конкурентоспроможності:

<i>Інструмент:</i>	<i>Сутність:</i>
1) реструктуризація; 2) реорганізації; 3) реформування	а) зміна принципів дії підприємства, що сприяє поліпшенню управління, підвищенню ефективності виробництва та конкурентоспроможності продукції, що випускається, продуктивності праці тощо; б) перетворення, перебудова організаційної структури та управління підприємством під час збереження основних засобів, виробничого потенціалу підприємства; в) процес комплексної зміни методів і умов функціонування підприємства відповідно до зовнішніх умов ринку і стратегією його розвитку. 1) _____; 2) _____; 3) _____

Тест 9. Напрями підвищення конкурентоспроможності:

<i>Напрямы:</i>	<i>Заходи:</i>
1) напрями, які забезпечують процеси підвищення конкурентоспроможності продукції; 2) напрями підвищення конкурентоспроможності продукції	а) підвищення якості управління; б) підвищення якості сервісу споживачів продукції; в) підвищення якості продукції; г) впровадження нових інформаційних технологій. 1) _____; 2) _____

Тест 10. Інструменти підвищення конкурентоспроможності:

<i>Інструмент:</i>	<i>Сутність:</i>
1) реструктуризація; 2) реформування	а) здійснюється за ініціативою, під керівництвом і за всілякої підтримки вищестоящої організації; б) здійснюється організацією самостійно, за своєю ідеологією, на свої кошти. 1) _____; 2) _____

Тест 11. Випадки здійснення реорганізації:

<i>Випадки:</i>	<i>Особливості:</i>
1) у разі визнання підприємства банкрутом, а структури його балансу незадовільною; 2) з метою підвищення ефективності працездатного (платоспроможного) підприємства; 3) примусово, за рішенням антимонопольних органів	а) реорганізаційні процедури проводяться з ініціативи юридичних осіб; б) комерційні та некомерційні організації, що здійснюють підприємницьку діяльність, займають домінуюче положення і здійснили два і більше порушень антимонопольного законодавства; в) реорганізаційні процедури під час банкрутства включають зовнішнє управління майном боржника і санацію. 1) _____; 2) _____; 3) _____

IV. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними.

Оберіть літеру:

А – якщо вірно тільки 1, 3, 4, 5;

Б – якщо вірно тільки 1, 2, 5;

В – якщо вірно тільки 2, 4;

Г – якщо вірно тільки 4;

Д – якщо усе вірно.

Тест 12. В основу управління розробкою та реалізацією програми підвищення конкурентоспроможності підприємства покладено такі принципи:

- 1) суміщення єдиноначальності керівника та колегіальних повноважень представників груп для спільного прийняття рішень;
- 2) наділення керівників повноваженнями щодо прийняття рішень і відповідальності за їх виконання;
- 3) організація єдиного управління на всіх стадіях розробки та реалізації програми;
- 4) дотримання термінів та збалансованості використовуваних ресурсів.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 13. Індикаторами необхідності розробки та впровадження програм підвищення конкурентоспроможності підприємства є:

- 1) загострення конкуренції, яке супроводжується втратою вже набутих позицій на ринку;
- 2) наявність ефективної оргструктури, яка очолювана менеджером, відповідальним за програму перед вищим керівництвом;
- 3) поява революційно нових технологій і виникнення у зв'язку з цим нових товарних ринків;
- 4) зростання інтенсивності конкурентної боротьби, який робить неможливим для підприємства проникнення на нові географічні ринки;
- 5) збитковість або низька прибутковість функціонування підприємства, високий ризик банкрутства та ін.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 14. Удосконалення зв'язків із зовнішнім середовищем передбачає:

- 1) моніторинг основних параметрів макро-, мезо- та мікросередовища організації;
- 2) розмежування функцій стратегічного і тактичного маркетингу;
- 3) комплексну діагностику та забезпечення пропорційності та оперативності інформації про навколишнє середовище;
- 4) аналіз і міжнародні порівняння показників якості товарів організації та її конкурентів;
- 5) підвищення адаптованості до неї організації.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 15. До основних цілей підвищення якості управління відносяться:

- 1) упровадження системи "методика → економіка + техніка + управління → конкурентоспроможність";
- 2) удосконалення зв'язків із зовнішнім середовищем;
- 3) підвищення наукового обґрунтування управлінських рішень;
- 4) навчання персоналу методам управління конкурентоспроможністю об'єктів;
- 5) реорганізація системи управління персоналом.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 16. Підвищення конкурентоспроможності національної економіки вимагає від держави:

- 1) розробки та координації системи заходів щодо підвищення ефективності роботи суб'єктів господарювання;
- 2) забезпечення секторам української економіки паритетних умов функціонування;
- 3) обґрунтованої відкритості та доступу іноземних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на внутрішній ринок України;
- 4) створення високоплатоспроможного попиту за рахунок реалізації нових підходів до політики доходів населення;
- 5) забезпечення розвитку науково-технічних інституцій та підвищення інноваційного потенціалу країни.

А, Б, В, Г, Д.

V. Виберіть правильну відповідь за поданою далі схемою та оберіть літеру.

	Твердження 1	Твердження 2	Зв'язок
А	правильне	правильне	правильний
Б	правильне	неправильне	правильний
В	правильне	неправильне	неправильний
Г	неправильне	правильне	правильний
Д	неправильне	правильне	неправильний
Е	неправильне	неправильне	неправильний
Є	правильне	правильне	неправильний

Тест 17. Рішення про реорганізацію підприємства і конкретна програма заходів приймаються власником підприємства *тому, що* реформування передбачає зміну принципів діяльності підприємства.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 18. Макротехнологія "Україна – високотехнологічна, авіакосмічна держава" безпосередньо пов'язана з макротехнологією "Україна – транзитна держава", *тому, що* передбачає подальший розвиток повітряного і космічного транспорту України та його коштів.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 19. Програми підвищення конкурентоспроможності, як інструмент вдосконалення складної соціотехнічної системи, характеризуються складною організаційною структурою *тому, що* передбачає залучення великої кількості виконавців і організація їх кооперації.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 20. Підвищення конкурентоспроможності є процесом змін, які не потрібно мотивувати, стимулювати і генерувати *тому, що* ці зміни створюють позитивні установки й організаційну культуру, які сприяють, в свою чергу, як виживанню організації на ринку, так і її розвитку у перспективі.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

VI. Встановіть правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 21. Послідовність основних дій з розробки та реалізації будь-якої програми підвищення конкурентоспроможності включає:

- а) моніторинг та оцінювання;
- б) формування цілей та завдань;
- в) розробка системи контролю й оцінювання;
- г) вибір стратегії;
- д) визначення пріоритетних напрямів;
- е) перегляд та корегування;
- є) виконання;
- ж) оцінювання можливостей та альтернативних варіантів.

Тест 22. Процеси змін в організаціях у порядку їх ускладнення розглядаються у такій послідовності:

- а) реструктуризація;
- б) реорганізація;
- в) реформування.

VII. Доповніть твердження, вписавши слово (або словосполучення) у відповідному відмінку.

Тест 23. Реорганізація передбачає _____

Тест 24. Певним чином організований комплекс робіт, спрямований на вирішення завдання підвищення конкурентоспроможності підприємства, виконання якого обмежене в часі, а також пов'язане зі споживанням конкретних фінансових, матеріальних і трудових ресурсів – це _____

Тест 25. Кожний напрям підвищення конкурентоспроможності підприємства має розроблятися за допомогою _____

Тест 26. До основних критеріїв реформування відносяться: _____

Тема 12. Оцінювання ефективності сучасних моделей управління конкурентоспроможністю підприємства

I. Оберіть номер правильної відповіді.

Тест 1. Твердження, що показник чистого прибутку не дозволяє оцінити рівень платоспроможності підприємства та інвестиційної активності:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 2. Твердження, що головною ідеєю концепції збалансованої системи показників є розробка стратегії підприємства:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 3. Першим етапом створення плану менеджменту підприємства є:

- 1) планувати, визначати мету та стратегічні ініціативи;
- 2) чітко сформулювати стратегію та перевести її в площину конкретних стратегічних завдань;
- 3) установити відповідність між стратегічними цілями та показниками їх досягнення та поінформувати про це всі підрозділи компанії;
- 4) розширяти стратегічну зворотний зв'язок та інформованість.

Тест 4. До головних переваг концепції збалансованої системи показників слід віднести, перш за все, її чітку цільову структурованість:

- 1) так;
- 2) ні.

Тест 5. Твердження, що головним завданням і результатом функціонування системи забезпечення конкурентоспроможності має стати збільшення вартості підприємства:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 6. Твердження, що у рамках організаційної ієрархії збалансована система реалізується в напрямі знизу вгору:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

Тест 7. Порівняно новим для України є такий підхід до оцінювання бізнесу:

- 1) дохідний підхід;
- 2) порівняльний (ринковий) підхід;
- 3) підхід, заснований на оцінюванні майнових (реальних) опціонів;
- 4) витратний (на основі активів) підхід.

Тест 8. Твердження, що збалансована система показників забезпечує інтеграцію фінансових та нефінансових індикаторів з урахуванням причинно-наслідкових зв'язків між результируючими показниками та факторами, під впливом яких вони формуються:

- 1) правильне;
- 2) неправильне.

II. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв.

Тест 9. Переваги управління вартістю підприємства та використання концепції збалансованої системи показників:

<i>Концепція:</i>	<i>Переваги:</i>
1) концепція управління вартістю підприємства; 2) концепція збалансованої системи показників	а) прискорення та спрощення процесу планування; б) збільшення дохідності акцій порівняно з конкурентами; в) більш ретельне планування інвестицій; г) переведення стратегії на операційний рівень; д) усунення домінування фінансових показників; е) підвищення прозорості щодо створення і руйнування вартості в компанії. 1) _____; 2) _____

Тест 10. Порівняння показників "чистий прибуток" та "вартість компанії":

<i>Показник:</i>	<i>Сутність:</i>
1) чистий прибуток; 2) вартість компанії	а) не може бути штучно завищена або занижена, оскільки розрахунок показника тісно пов'язаний з планом руху грошових коштів; б) використовують для оцінювання управлінських рішень на етапі поточного управління; в) не дозволяє оцінити рівень платоспроможності підприємства та інвестиційної активності; г) враховує діловий і фінансовий ризики, характерні для діяльності підприємства. 1) _____; 2) _____

Тест 11. Інструментарій впровадження збалансованої системи показників:

<i>Інструмент:</i>	<i>Сутність:</i>
1) метод аналізу ієрархій; 2) бенчмаркінг; 3) графіки Гантта; 4) анкетування й інтерв'ювання	а) система обліку інформації про конкурентів, яка дозволяє визначити кращі з наявних стратегічних орієнтирів та відповідно до них визначити цілі; б) встановлення вагових коефіцієнтів факторів впливу на цільові показники та відображення зв'язків між індикаторами, які не мають прямого впливу один на одного; в) планування строків виконання проекту, оптимізацію робіт, що виконується паралельно; г) дозволяє в'яснити, як розуміють стратегію підприємства його керівники та робітники, визначити основні параметри стратегії та ключові фактори успіху, визначити параметри створення ЗСП. 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____

Тест 12. Комплекс категорії "збалансована система показників":

<i>Складові:</i>	<i>Сутність:</i>
1) система; 2) збалансованість; 3) показники	а) взаємозв'язок між окремими підсистемами та компонентами, однакова важливість фінансових та не фінансових показників; б) кількісні та якісні вимірники, які характеризують стратегічні цілі, ключові фактори та конкретні дії; в) сукупність елементів, які знаходяться у певних відносинах один з одним та з середовищем. 1) _____; 2) _____; 3) _____

IV. На кожне запитання або незакінчене твердження одна або декілька відповідей мають бути правильними.

Оберіть літеру:

A – якщо правильно тільки 1, 3, 4, 5;

B – якщо правильно тільки 1, 2, 5;

C – якщо правильно тільки 1, 2, 4, 5;

D – якщо правильно тільки 2, 3, 4;

E – якщо усе правильно.

Тест 13. Цілі і показники концепції збалансованої системи показників розглядають діяльність конкретної компанії за такими основними критеріями:

- 1) фінансовий;
- 2) відносини з клієнтами;
- 3) зовнішні чинники;
- 4) внутрішні бізнес-процеси;
- 5) навчання та розвиток персоналу.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 14. Перевагами впровадження збалансованої системи показників можна вважати такі наслідки для підприємства:

- 1) прискорення та спрощення процесу планування;
- 2) переведення стратегії на операційний рівень;

- 3) усунення домінування фінансових показників;
- 4) створення можливості точного реагування на зміни ситуації;
- 5) удосконалення систем внутрішньої та зовнішньої звітності.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 15. В українській економіці існує низка перешкод, які роблять концепцію вартісної оцінки бізнесу не зовсім "ідеальною". Серед них:

- 1) недостатній розвиток фондового ринку;
- 2) закритість суб'єктів бізнесу;
- 3) об'єктивність оцінювання;
- 4) нечітко сформульована стратегія підприємства;
- 5) непередбачуваність багатьох умов, якими є несподівані зміни законодавства або упереджене ставлення до компанії державних органів.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 16. У теорії і практиці традиційно існують такі основні підходи до оцінки бізнесу:

- 1) економічний підхід;
- 2) дохідний підхід;
- 3) порівняльний (ринковий) підхід;
- 4) витратний (на основі активів) підхід;
- 5) функціонально-вартісний аналіз.

А, Б, В, Г, Д.

Тест 17. Упровадження системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства на основі управління його вартістю дозволяє:

- 1) визначити пріоритети і збалансувати цілі операційної, інвестиційної, фінансової, маркетингової стратегій підприємства;
- 2) чітко сформулювати стратегію та перевести її в площину конкретних стратегічних завдань;
- 3) системно і комплексно вирішувати завдання розробки та оптимізації виробничої, інвестиційної та фінансової політики;
- 4) ефективно використовувати матеріальні, фінансові та людські ресурси;
- 5) забезпечити конкурентоспроможність підприємства.

А, Б, В, Г, Д.

V. Виберіть правильну відповідь за поданою далі схемою та оберіть літеру.

	Твердження 1	Твердження 2	Зв'язок
А	правильне	правильне	правильний
Б	правильне	неправильне	правильний
В	правильне	неправильне	неправильний
Г	неправильне	правильне	правильний
Д	неправильне	правильне	неправильний
Е	неправильне	неправильне	неправильний
Є	правильне	правильне	неправильний

Тест 18. Розподіл проектів компанії за цілями збалансованої системи створює ясність у розумінні того, який внесок вносить той чи інший проект у досягнення стратегічних цілей *тому, що* якщо проекти не дають значного внеску в досягнення стратегічних цілей, слід переглянути який внесок вони роблять у досягнення базових цілей.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 19. Збалансована система показників не забезпечує інтеграцію фінансових та нефінансових індикаторів *тому, що* значення ключових показників ефективності відображають як ефективність бізнесу в цілому, так і бізнес-процесів, що розглядаються окремо, структурних підрозділів і кадрових ресурсів.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 20. Упровадження вартісного підходу до забезпечення конкурентоспроможності підприємства не завжди призводить до позитивних змін у діяльності компанії *тому, що* не існує певних складнощів під час її упровадження.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

Тест 21. Оцінка та управління вартістю підприємства є головним інструментом забезпечення конкурентоспроможності, *тому, що* відповідні їм методики пропонують точні і взаємопов'язані критерії оцінювання результатів, на основі яких можна будувати діяльність підприємства.

А, Б, В, Г, Д, Е, Є.

VI. Встановіть правильну послідовність, проставивши нумерацію цифрами.

Тест 22. Послідовність етапів розробки концепції збалансованої системи показників на українських підприємствах включає:

- а) вибір показників;
- б) розробка стратегічних цілей;
- в) встановлення цільових значень показників;
- г) визначення стратегічних заходів;
- д) побудова причинно-наслідкових зв'язків.

Тест 23. Алгоритм для вибору стратегічних цілей, що запропонований Р. Капланом та Д. Нортоном включає:

- а) розподіл стратегічних цілей за окремими складовими;
- б) аналіз "стратегічності" запропонованих стратегічних цілей;
- в) уточнення змісту запропонованої мети;
- г) документування змісту цілей;
- д) визначення ступеня конкретності запропонованих стратегічних цілей.

VII. Доповніть твердження, вписавши слово у відповідному відмінку.

Тест 24. Система основних форм, методів і важелів використання економічних законів, розв'язання суперечностей суспільного способу виробництва, реалізації власності, а також всебічного розвитку людини й узгодження її інтересів з інтересами колективу, класу, суспільства – це _____.

Тест 25. Формат опису діяльності підприємства за допомогою деякого набору показників, що відповідають певним стратегічним перспективам – це _____.

Тест 26. Напрямок системи збалансованих показників, який визначає, яким чином підприємство повинно підтримувати здібності змінюватися та вдосконалюватися, щоб реалізувати своє бачення майбутнього – це _____.

Рекомендована література

Основна

Должанський І. З. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.

Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. / С. М. Кліменко, Т. В. Омеляненко, Д. О. Барабань та ін. – К. : КНЕУ, 2008. – 520 с.

Додаткова

Азоев Г. Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г. Л. Азоев, А. П. Челенков. – М. : ОАО "Типография "НОВОСТИ", 2000. – 256 с.

Каплан Роберт С. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Р. С. Каплан, Д. П. Нортон ; пер. с англ. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : ЗАО "Олимп-Бизнес", 2003. – 320 с.

Іванов Ю. Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток : монографія / Ю. Б. Іванов, П. А. Орлов, О. Ю. Іванова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 352 с.

Іванов Ю. Б. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства : монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко ; [за заг. ред. Ю. Б. Іванова, О. М. Тищенко]. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – 384 с.

Лифиц І. М. Теория и практика оценки конкурентоспособности товаров и услуг / И. М. Лифиц. – М. : Юрайт, 2001. – 224 с.

Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость / М. Портер ; пер. с англ. – 3-е изд. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2008. – 715 с.

Сумець О. М. Оцінка конкурентоспроможності сучасного промислового підприємства : навч.-практ. посіб. для студентів економ. спец. / О. М. Сумець, О. Є. Сомова, Є. Ф. Пеліхов. – К. : Професіонал, 2007. – 208 с.

Управління потенціалом підприємства : навч. посіб. / І. З. Должанський, Т. О. Загорна, О. О. Удалих та ін. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 362 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Тестові завдання
з навчальної дисципліни
"КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності
8.03050401 "Економіка підприємства"
всіх форм навчання**

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладачі: **Селезньова** Галина Олександрівна
Матвієнко-Біляєва Галина Леонідівна
Запащук Лариса Володимирівна

Відповідальний за випуск *Афанасьєв М. В.*

Редактор *Бутенко В. О.*

Коректор *Ковальчук М. А.*

План 2015 р. Поз. № 42 ЕВ. Обсяг 89 с.

Видавець і виготівник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*